

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prefinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 11 oktobar 1940
God. XI • Broj 41

Frankovačko preduzeće sa tuđim kapitalom

Fabrika „oštrih“ razlika između hrvatskog i srpskog jezika

Glas Matice Hrvatske javlja, da će Matica doskora objaviti knjigu, koja će nositi naslov „RAZLIKE IZMEĐU HRVATSKOGA I SRPSKOGA JEZIKA“. U objavi se veli, da će knjiga izaći, kao izvanredno izdanje, i da ona predstavlja „prvi pokušaj, da se znanstveno dokaže postojanje posebnoga hrvatskoga jezika“; — da će delu biti priložen „riječnik razlika između hrvatskoga i srpskoga književnog jezika“, u kome se nalazi, ništa manje, nego li 4.000 riječi; a koji bi „kod pisanja trebao imati pri ruci svaki pismeni Hrvat“. I konačno se tvrdi, da je autorima te knjige, Dr. Petru Guberini i Dr. K. Krstiću, uspelo dokazati, „da hrvatski književni jezik sačinjava posebnu lingvističku cjelinu, koja se OŠTRO razlikuje od srpskoga književnog jezika“.

Kao i svako herostratstvo, tako i ovo, odaje samo svoj rušilački cilj. Jer, ako je ovo „PRVI POKUŠAJ, da se znanstveno dokaže postojanje posebnog hrvatskog jezika“, — šta li su radili čuveni hrvatski jezikoslovni naučnici, počevši od Jagića i Maretića, pa do Broza, Ivekovića itd. kroz čitavih nekoliko decenija, kad nisu ni pokušali da dokažu postojanje svog rođenog jezika, dok se nisu toga setili dva, do sada nepoznata genija, Dr. P. Guberina i Dr. K. Krstić!... Ili je, dakle, čitava hrvatska jezikoslovna nauka, do Guberine i Krstića, bila „luk i voda“ (što bi bilo porazno za hrvatsku kulturu!), ili je postojanje „posebnog hrvatskog jezika, oštro odvojenog od srpskog“, stvar koja je, i pored najminucioznijeg proučavanja, uporno izmicala oku i najčuvanijih naučnika, sve dok se nije, kao astronomska efemerida, pokazala na gotskom teleskopu predsednika Matice Hrvatske, Dr. F. Lukasa...

Kad ne bi predstavljala, i suviše žalostan znak jednog pigmejskog i izmećarskog vremena, bila bi homerski smešna čitava ta „causa“ Guberina—Krstić (što u stvari znači: Šimrak—Buć—Lukas) contra Gaj, Drašković, Kukuljević, Jagić, Maretić, Radić, Preradović, Štrosmajer, Kranjčević itd. Jer, dok su raniji Starčevićanci, pa čak i Frankovci, tvrdili da su „Srbi ukrali Hrvatima jezik“ (kao što su srpski šovinisti tvrdili obratno!), bilo je u tome ipak nekog smisla; jer je to indirektno dokazivalo, da je taj jezik **TOLIKO JEDNAK**, da ga jedni drugima možemo „otimati“, a da se ničim ne da utvrditi, ko mu je „isključivi“ vlasnik. I da se onda, kada je stopostotni stekliš, A. G. Matoš, u frankovačkom „Hrv. Pravu“ objavljivao svoje napise, izrečane najspecifičnijim srbijanskim izrazima, javio neki Guberina, ili neki Lukas, da mu zbog toga pri govori „izdaju hrvatstva“, ili da mu turi pod nos neki rasistički rečnik, da tačno „razlikuje“ hrvatske reči od srpskih, ako želi da se broji među „pismene Hrvate“, — zamislite kako bi temperamentni A. G. M. lupio po glavi takvog „zvekanum monachum“, da se više nikad nebi usuđio da izmišlja „razlike“ između hrvatskog i srpskog jezika...

Ono, dakle, što se ni u najfrankovačijem ambijentu, pre 30—40 godina nije moglo da javi, postaje danas zvanično jevanđelje „najviše“ hrvatske kulturne ustanove, i proglašava se za izdajnika svaki onaj ko to ne prihvata. I niko da se usuđi da se zapita: Kako to, da je toliko decenija hrvatske nauke moralo proteći, a da niko nije ni pokušao, da utvrdi tako kapitalnu stvar, kao što je postojanje posebnog hrvatskog jezika, OŠTRO odvojenog od srpskog; te da su svi hrvatski književnici tvrdili obratno, da je hrvatski jezik isti sa srpskim, — sve dok g. g. Guberina i Krstić, po narudžbi Dr. Lukasa, a sa rasističkim paraform Dr. Ernesta Bauera, nisu u znoj lica iskonsultirali 4.000 reči, u kojima se hrvatski jezik „oštro razlikuje“ od srpskog? I... I što je najfatalnije, — nakon svih tih „oštrih razlika“, će gospoda oko Matice Hrvatske, i bez tog rečnika odlično razumeti naš, srpsko hrvatskim jezikom napisani članak, jednako kao što će i svaki Šu-

Морал народа

Најновија светска историја, она која се и данас одиграва, са својим злокобним и еруптивним потресима и сударима, у хаосу, превирању и крви, износи на површину, као узрок свих посртања, тумач свих патњи и језгро свих решења, заборављену и презрену реч: **морал**.

И заиста управљачи и политичари, државници и војсковође, социолози и економисти, сви од реда, као никад досад, постављају данас реч морал у први ред, изнад и испред свега.

Али чим они пређу на терен стварности те покушају да дефинишу ту моћну и најчешћу реч и да јој одреде оквир, јављају се размимонлажења и разликости у толикој мери да област народног морала постаје тајанственом и загонетном баш онда, када једно до другог поредамо сва та разноврсна а често и супротна мишљења.

Сви они, истина, виде добро, али виде само део стварности а не целину, једну а не све пројекције, као кад човек, посматрајући једну зграду из близа или из далека, с десна или с лева, види увек другу и другачију слику.

Таква различита стајалишта и различите тачке посматрања постоје и у народном моралу. Војсковођа види морал народа у отаџбеничком осећању до самозатаје; државник у међусобној повезаности свих грађана; социолог у складу друштвеног добра са добром јединке; економиста у праведној расподели материјалних добара, а теолог у следовању воље Божије.

Међутим морал има и мора да има своју заокружену, сувицу и потпуну целину, оно што све обухвата и у себи садржи све тачке гледишта и што задовољава и теолога и социолога и економисту и државника и војсковођу.

Шта је, какав је и у чему је морал народа у својој сувици, потпуности и целини?

То је тројство у јединству: **вера у себе, вера у идеале и вера у победу.**

Вера у себе? То је одвраћање надања од свега што није своје сопствено и понирање у своје рођене умне и физичке силе; то је осећање снаге и воље да се издржи и у надчовечанским напорима; то је елан до фанатизма који чуда ствара; то је најзад она тајанствена и необјашњива моћ по којој је један једини човек, свеједно знао се он Конфуције, Зороастар, Сократ, Христ, Бруно или Галилеј, могао да се успротиви целој друштву, па и целом свету, и да он, један, сам самцат, против свих и свакога победи вером у своју праведну ствар.

Вера у идеале? То је издизање великог и вечног циља заједнице над ситне и пролазне циљеве јединке; то је служба некој вишој мисији, која од постања народа делује у дубини свести и нараштајима осветљава путеве једнако у срећи као и у несрећи; то је култ духовних врлина далеко важнијих од култа материје; то је најпосле сазнање да је живот леп само у моралној храбрости и достојанству.

Вера у победу? То је у животној борби гледање у коначни циљ далеко изнад свих пролазних пораза и недаћа; то је сазнање да правда, макар колико били патнички и тешки њени путеви, најзад мора да победи; то је осећање космичких сила у себи које неизбежно, кад тад, стварају моралну равнотежу у свету; то је непоколебљиво убеђење да се кроз сва историјска збивања провлачи неумољиви крајњи триумф добра над злим.

Слика људске историје, у својој најнутарнијој суштини, и није друго него непрекидан низ очитих и јасних познавања јединственог моралног закона који гласи: **народи падају само онда кад морално падну и дижу се само онда кад се морално дигну.**

И ништа не мења на том вечном и неумољивом закону материјална слабост или снага,

Соколи чете Трбушница, друштва Чачак, при раду

ни број људи, ни величина територије, ни степен културе. Народи велики по броју својих чланова и сили, по својој богатству и славни по својим победама, стропотали су се у развалине и праšину кад су морално клонули; и обратно малени народи сред материјалне беде беху неодољиви и силни у замаху своје моралне амплитуде.

Јер никада, ни пре ни данас, није пропао један народ под ударима споља, кривњом других; он је пропао само пошто је морално ослабио, а то значи кад је изгубио унутрашњу кохезију: веру у себе, у идеале и победу, и тиме је истргнуо у свом душевном животу.

Кад један народ (овде се не сме да подразумева појам дипломатије, која је увек била опортунистичка) спонтано и добровољно почне да обраћа своје погледе изван и преко граница своје земље, да у мислима везује своју судбину са спољним чиниоцима и да тражи своје упориште изван саме себе, то је био вазда и остаје знак, да се гаси свети огањ вере у идеале и победу — знак његовог моралног пропаданја. То је почетак **душевног ропства**, од којег је само корак до ропства политичког.

Ко са те тачке гледишта, једине исправне и образложене посматра замршена дешавања у најновијој историји Европе, тај и само тај може да загледа у праву суштину стварности и да схвати силе и законе који равају светом.

Финска у свему је малена и слаба, и бројем људи и површином земље и наоружањем и материјалним средствима, али је велика и јака вером у себе, у идеале и победу. И није пала сред најтежих искушења. А пали су народи десет и двадесет пута јачи од Финске. Јачи и већи богатством и наоружањем и техником и бројем војника, али су ови народи били слаби у свом унутрашњем моралном склопу.

У томе, и само у томе је данас **проблем наше земље**. Наш је народ, чил и снажан, преживети савремену европску Голготу и закоракнути у лепшу будућност само тако, ако сачува свој морал здрав и неокрњен, а то значи да сачува веру у себе, у идеале и победу.

Миљенко Видовић

madinac, od reči do reči razumeti objavu „Matice Hrvatske“, o „oštrim“ razlikama između jezika te njene objave i svoga, srpskog jezika...

Što se nas tiče, više smo nego ubedeni da će i ovaj čuveni „pokušaj“ budućim generacijama služiti samo kao DOKAZ JEDNOG DEKADENTNOG I POLTRONSKOG VREMENA. Mi i suviše verujemo u zdrave osnovne hrvatske kulture, da bismo i za čas mogli da se bojimo, da bi Lukas i Guberina mogli da imaju pravo nad Kukuljevićem, Štrosmajerom, Preradovićem, Radićem i Maretićem. Ali nas i pored toga boli sudbina današnjih hrvatskih omladinskih generacija, koje će tolike godine morati da se leče od ovog tuđinskog otrova, kao što su se nekada teškom mukom lečili od otrova, kojim ih je bio inficirao Dr. Josip Frank. Međutim će konačni rezultat biti isti: Kao što je od 1900 do 1918, hrvatska omladina dala najsjašniju svoju generaciju nakon preporoda, sasvim oslobođenu od frankovštine i ponesenu najširim jugoslovenskim elanom, punim borbenosti protiv svega što je tuđinsko, — tako će biti preboljena i ova recidiva, teža od svih dosađanjih, ali baš zato i poslednja!

Прве стрелачке и велосипедске утакмице Савеза СКУ

Окружништом XXVI начелништва Савеза од 14-VIII-1940 године расписане стрелачке и велосипедске утакмице врста и појединачна, чланова и мушког нараштаја, одржаће се 19, 20 и 21 октобра о. г. у Београду.

Врсте и начин ових првих утакмица Савеза довољно су објашњене у самој окружници. Детаљна упутства за утакмице могу се сазнати из Правилника за извођење утакмица у гађању у соколство, на стр. 201—222 књиге „Потребна знања за стрелачке отсеке“ и из Правилника за извођење велосипедских утакмица у соколству на стр. 95—125 књиге „Потребна знања за соколске велосипедске отсеке“.

Организација и сви припреми разови око ових утакмица (стрелиште, пушке, муниција, становање, исхрана и слично) у току су и биће све у реду. Начелништво, са С. О. Савеза и јупом Београд, стара се да ове прве и значајне утакмице буду на висини своје сврхе и да њихов резултат буде што бољи. Поред тога жели се да се свим учесницима утакмица припреми и пријатан боравак у Београду, ван њихових такмичарских дужности и службе.

У допуну ових настојања, а да би се збиља и успело, потребно је да на утакмицама буде заступљен заиста примеран број одабраних такмичара. Овај задатак припада првенствено јупама, да се побрину да свака од њих пошаље одговарајући број такмичара.

Жеља је вођства Савеза, да свака жупа пошаље на стрелачке и велосипедске утакмице бар по једно одељење чланова и мушког нараштаја, а може и више. Овом захтеву може удовољити свака жупа, утолико пре што се одељење састоји од 3 такмичара, са евентуалном резервом тако да свака жупа има могућности да нађе у својим јединицама стрелце и велосипедисте за састав врста. На јупама је да свака то учини, а да и бројем својих такмичара увелича ову прву и важну приредбу. Утакмица се врши између одељења и појединачна жупа.

Значај ових првих утакмица

Савеза налази се у томе, што се оне изводе у оквиру и духу соколске одбранбене приправности и што су, настављањем тог уопште потребног, признатог и свуда симпатично примљеног соколско-националног рада, у који соколство, са несмањеним одушевљењем улази све више, и од којег више отступити не сме. У вези с тим се и очекује да жупе и њихове јединице учине све, да што већим бројем и квалитетом својих такмичара потврде своју решеност.

Стога одабрати такмичаре најбоље од најбољих и пријавити их одмах Савезу, уколико то није већ учињено! Нека не буде ни једне жупе, која се не би одавала позиву савезног вођства, већ у интересу свога престижа.

М. Вјћ.

PRETSEDNIK OPŠTINE G. TOMIĆ ZA SOKOLSKI NARAŠTAJ

Naraštajski osek Sokolskog društva Beograd I održao je godišnju skupštinu, koju je, zainteresovan radom ovog oteka, posetio i predsednik opštine grada Beograda, g. J. Tomić, koga je pozdravio starešina Dr. M. Feliks, pukovnik, upoznavši ga sa radom oteka. Zamoljen, da za podizanje doma opština ustupi deo zemljišta, g. Tomić je to obećao. Podeljene su diplome zaslužnim članovima oteka i izvršen izbor nove uprave, kojoj je na čelu brat Đura Jakšić.

Izletnici Sokola Mladenovac na Bukulji (Uz članak „Sokolski turizam“)

Рад крагујевачких Сокола у току лета 1940 године

Рад у вежбаоници за време лета обично застане. Но, то што важи за нормалне прилике, не може се применити у озбиљним временима, као што су данашња. То су добро разумела све соколске јединице у Жупи Крагујевац, па зато минуло лето и није било лето одмора, већ лето рада.

Радило се у овим правцима, а нарочито у просветном и војно-одбранбеном. Просветна активност у друштву Крагујевац - Матица, на пример, нарочито се истакла кроз делатност Позоришног отсека. Овај отсек је, поред разних ситних стварчица, које крепе дух и овежавају, дао и неколико важних националних комада. Крагујевацкој публици ће дуго у сећању остати претстава: „Под маслинама на Крфу“, „Бакон Авакум“ и „За краља и отаџбину“, јер су изведени тако, да су у душама гледалаца пробудили осећање националног поноса и достојанства.

Омладински отсек такође је био врло активан. Честе краће приредбе су успешно одржавале дух соколски и национални. Технички и музички отсеци су за све време били веома активни и сарађивали са позоришним и омладинским отсеком. И сви отсеци соколског друштва Крагујевац I били су активни у току лета.

Активност друштва у Крагујевцу потпомогнута је и радом појединих функционера Жупе Крагујевац, као и сарадњом Црвеног Крста. Тако је на пример

Начелништво Жупе почело организовање војно - одбранбених течајева код ових друштава.

Нарочиту пажњу заслужује Жупски самаријански течај, који је у току лета организовао, и у сарадњи са својим колегама и Црвеним Крстом, водио брат Др. Божидар Јуришић. Течај је отворен 9 јула а завршио се 25 августа. Течај је похађало 29 нараштајаца и нараштајки из друштва Крагујевац — Матица и Крагујевац I. Завршило га је 12 течајаца-ки, а испит положило 10. Поред брата Јуришића, предавања су држали брат Др. Борислав Николајевић и Др. Здравко Исајловић. Са њима су сарађивали I заменик старешине Жупе Крагујевац, брат Петар Јевђевић и председник обласног одбора Црвеног Крста, брат Чедо Милановић.

Са почетком школске године рад је постао још интензивнији.

Милан Сретеновић

Вести из Соколске жупе Петровград

У суботу, 5 октобра, одржана је седница Управе Соколске жупе Петровград, којој су присуствовали скоро сви чланови Управе Старешина бр. др. Миша Матић је поднео извештај о закључцима Савезне управе, који су били донесени на седници од 7 и 8 јуна и 7 септембра у вези са соколском одбранбеном приправношћу и општим приликама у нашој земљи, те о општим приликама у соколству. На крају су донесени закључци о ставу, који ће делегати жупе заузети на скупштини Савеза С.К.Ј. 26 и 27 окт. Закључено је да се на скупштини Савеза нагласи, да жупа има пуну веру у вођство Савеза. У погледу случаја жупе Шибеник, Управа жупе је решила да се придружује резолуцији жупе Загреб и моли да се заузме одлучан став.

Иза овога су начелник жупе бр. А. Погачник и просветар бр. П. Мојсиловић поднели извештај о раду њихових одељења. Соколска друштва Ботош и Уздин су у ликвидацији, а чета Милетићево (матично друштво Вршац) је поново основана. Напомена је ванредна скупштина

у Сок. друштвима: Фаркашдин, Баранда, Кларија и Драгутиново, за то што је у раду тих јединица наступио застој. На слави капеле на Кајмакчалану било је из жупе 6 чланова, на челу са старешином. Затим је поднесен извештај о финансијском стању жупе.

Иза овога је закључено да се прослава двадесетгодишнице жупе и освешћење жупске заставе, коју ће подарити жупи бр. Драгутин Ристић, дивизијски генерал у пензији, који је 17 нов. 1918 г. ушао први у град Петровград на челу ослободилачке и јуначке српске војске и прогласио ослобођење и присаједињење, — обави на дан 17 новембра 1940, када ће се иначе прославити 22-га облетница тога знаменитог догађаја. Та ће се прослава одржати у седишту жупе у Петровграду, уз учешће делегација из свих јединица жупе.

Конечно је прочелник НОО жупе поднео извештај о народно-одбранбеном раду.

Ст. Ж.

NOVA »STRANKA« U HRVATSKOJ

У Banovini Hrvatskoj je nedavno osnovana nova stranka, koja se zove »Hrvatska nacional-socijalistička stranka rada«. U programu te stranke nalazi se »uspostavljanje hrvatske države u njenim istorijskim granicama i na celoj teritoriji gde žive Hrvati, sa čitavom jadranskom obalom, pa sve preko Drave, Tise i Dunava, do Drine«. Stranka zahteva »zakonsku zaštitu hrvatske krvi i rase«, i proganjanje masonerije i Jevreja. Dalje traži, da se »stvari najuži politički savez hrvatskog naroda sa velikim nemačkim narodom, koji je svojom junačkom borbom stvorio preduslove za samostalni život malih naroda«. Glavni poverenici ove partije su Dr. Juraj Veselić, Viktor Košutić, Slavko Govedić i Đuro Medved.

TELESNI ODGOJ U BANOVINI HRVATSKOJ

Doneta je Uredba o osnivanju »Zavoda za tjelesni odgoj« i »Više škole za nastavnike tjelesnog odgoja« u Zagrebu, koji će biti osnovani pri školi narodnog zdravlja u Zagrebu. Ban banovine Hrvatske ovlašćen je da posebnom naredbom propiše bliže odredbe o radu ovih ustanova.

Sokolski turizam

Sokolske organizacije su po karakteru svoja posla donekle i turističke organizacije, i to mnogo više nego ma koje druge organizacije, kojima je cilj telesno vežbanje.

Već u samom početku kada je Tirš osnovao prvo sokolsko društvo u Pragu, 1862 godine, to je društvo počelo da pravi izlete u druga mesta i u narod, da upozna narodne slojeve i krajeve i da, prema njihovim prilikama, podesi rad na širenju sokolske ideje.

To važi i danas. Sokolsko članstvo, na svojim redovnim izletima i sletovima, ne bi trebalo da sudeluje samo radi vežbanja i posmatranja vežbanja, već da posveti jedan deo vremena i u poznavanju lepota i potreba sela, te znamenitosti i važnosti gradova.

Sokolstvo, verno svome programu, stalno izvodi u svome radu izlete u razne krajeve naše lepe domovine, pa tako, upoznavajući svaki njen kutić, može da

neposredno prikupi mnogo priloga i u korist zemaljske odbrane.

Na direktnoj organizaciji sokolskog turizma, koji se vrši indirektno za vreme izleta i sletova, spojenih sa javnim vežbanjem, te prilikom održavanja skupština i tečajeva, nije se mnogo učinilo, jer na pomenute sokolske priredbe nije se polazilo sa ciljem upoznavanja novih krajeva, već se odlazilo više radi zabave, ili da se izvrši određeni tehnički program ili organizatorski rad. Ali sokolstvu bi bilo potrebno da se u svrhu zemaljske odbrane izvodi organizovani turizam preko cele godine, ne samo u sezoni, kada se po programu izvode redoviti izleti i sletovi.

Na turizmu sokolskog naraštaja počelo se u poslednje vreme ozbiljno da misli: stvoren je pravilnik, izdata su razna uputstva, štampana je stručna literatura u svrhu putovanja naraštaja po zemlji i organizovana su preno-

čišta u mnogim sokolskim jedinicama.

Naš mladi naraštaj u tome će pogledu preteći odraslo članstvo. Naraštaj će jednim organizovanim načinom uz mnoge olakšice i pogodnosti upoznati celu zemlju. To upoznavanje zemlje naraštaj ne bi trebao posmatrati samo sa gledišta upoznavanja lepota pojedinih krajeva i radi zabave, već bi mu trebala biti dužnost: upoznavanje zemlje, sa gledišta odbranbenosti.

Ako do sada za odraslo članstvo nije u tom pravcu ništa učinjeno na osnovu organizovanog rada, tj. organizovanog turizma, osim dobijanja povlastica za putovanja u grupama po šestorica: na izlete, sletove, letovanja, skupštine i tečajeve, ne znači da se ne bi u buduću moglo učiniti nešto slično kako je za naraštaj učinjeno.

Turizam saobraćajnim sredstvima i putovanja peške za odraslo članstvo, moglo bi se početi organizovati na sličan način, kako je to organizovano za naraštaj. Nije ni sramota ni nečasno ako odraslo članstvo metne naprtanja-

ču na svoja leđa, obuče turističko (planinsko) odelo, uzme štap u ruke i pode, delimice saobraćajnim sredstvima, a delimice peške, da upozna pojedine delove naše lepe domovine. Nije sramota spavati u skupnom prenoćištu pojedinih sokolskih jedinica. Šta više, to je časno i za sokolsku stvar korisno: tu u zajedničkom stanovanju i razgovoru odraslo članstvo iz raznih krajeva bolje će upoznati prilike raznih sokolskih jedinica, nego za kafanskim stolom ili u hotelskoj sobi.

Sokolski turizam može da se sprovodi preko cele godine; ne mora da se čekaju letnji meseci. Kome poslovno vreme dozvoljava, mogao bi češće da obilazi razne krajeve, sa zadatkom da ih upozna u odbranbene svrhe.

Sokolski savez izdao je pravila i uputstva za organizovano i sistematsko sprovođenje putovanja (turizma i planinstva) naraštaja. Ali, da bi taj rad bio sistematski sprovodan, trebali bi svi naraštajski отсеци po društvima da sprovedu organizaciju zajedničkih putovanja po programu, kao i sve što je s time u vezi: šted-

nja novčanih sredstava, nabavka putničke opreme i stvaranje planova za putovanja.

Po završenim putovanjima trebale bi sokolske jedinice da saberu i upoznaju rezultate tih naraštajskih putovanja, prikupljajući materijal od onih, koji su putovali. Na osnovu tih rezultata moći će se izgrađivati planovi za dalja krstarenja zemljom, naročito u pogledu odbranbenosti. Slično bi trebalo organizovati i za rad odraslog članstva.

Naraštaj, kome se danas počela u tom pogledu posvećivati naročita pažnja, zadržaće taj način upoznavanja svoje zemlje i kada stupi u redove odraslog članstva. Kada se sokolski naraštaj navikne putovati, uglavnom peške, nositi u naprtnjači na leđima sve svoje putničke potrebe i spavati u sokolskim vežbaonicama, na slamnjačama uz najskromniji komfor, on će tako putovati i kada odraste, jer će se privići da na taj način dolazi u najbliži kontakt s narodom i da upozna svoju zemlju u stvarnom dodiru. Tako će se razviti pravi sokolski turizam. Ante Tadić

Sokolstvo je u čitavoj zemlji odalo počast uspomeni Kralja Ujedinitelja

Kao što smo već najavili u prošlom broju „Sokolskog glasnika“, koji je većim delom bio posvećen ŠESTOJ GODISNJI TRAGIČNE SMRTI VITEŠKOG KRALJA UJEDINITELJA, jugoslovensko sokolstvo je u čitavoj zemlji, devetog oktobra, posvetilo sve svoje misli sećanju na Kralja Mučenika i svojoj zavetnoj odluci, da što dostojnije ispunji Njegov amanet, te da se što potpunije oduži velikoj ljubavi, kojom je Viteški Kralj Aleksandar obasipao naše sokolstvo. Toga dana su Sokoli u čitavoj Jugoslaviji priredili svečane komemoracije, posvećene Kralju Mučeniku, nastojeći da u sećanjima na prošlost nadu što više snage za rad u budućnosti i da u primeru Kralja Mučenika nadu potstrekaju za sve žrtve koje mogu da im nametnu današnja vremena. Sokolstvo je svesno, da nema boljeg načina da se oduži amanetu Velikog Kralja, nego li je taj, da se u nepokolebljivoj ljubavi i spremnosti okupi oko Prestola današnjeg našeg mladog Vladara, Nj. V. KRALJA PETRA II, i da što srdačnije potpomogne napore Nj. KR. VIS. KNEZ NAMESNIKA PAVLA, kao vernog čuvara svetlih tradicija Dinastije Karadorđevića. Sokolstvo znade vrlo dobro, da su njegovi zadaci od goleme važnosti za otporni duh i moral našega naroda, pa je i ovaj tužni datum posvetilo muškom spremanju za budućnost, u cilju da čitav naš narod i čitava zemlja, kao jedan čovek, mogu da se suprotstave svakoj opasnosti, ne želeći drugo, nego da očuvaju mir, ali pre svega neokrnutu nezavisnost, dostojanstvo i slobodu.

Vesti koje smo primili iz čitave zemlje kažu nam, da je sokolsko sećanje na Kralja Mučenika uzelo svuda dostojanstveni stav pun bola i odlučnosti.

POMEN NA OPLENCU

Na dan 9 oktobra održan je u zadužbinskoj crkvi na Oplencu godišnji pomen Blaženopočivšem Kralju Aleksandru, na kome su uzeli učešća Nj. V. Kralj, Nj. Kralj. Vis. Knez Namesnik i Knežinja Olga, Velika Knežinja Jelena te kneževi Aleksandar i Nikola. U Sabornoj crkvi u Beogradu održan je pomen na kome su uzeli učešća predstavnici vlade i nacionalnih udruženja. Istoga dana je priredjen pomen izgnanim braniocima Beograda.

KOMEMORATIVNO VEČE SOKOLSKOŽE ŽUPE BEOGRAD

Sokolska župa Beograd održala je u sredu, 9 oktobra komemorativno veče Blaženopočivšem Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju — za beogradska sokolska društva.

Komemorativno veče održano je u velikoj dvorani Sokolskog društva Beograd—Matica. Ovoj žalosnoj priredbi, u prepunoj dvorani prisustvovali su među mnogima i zam. starešine Saveza SKJ brat ing. Smiljanić sa mnogim članovima Savezne uprave, predstavnici svih beogradskih sokolskih društava, te celokupna uprava Sokolske župe Beograd.

Sem toga primećeni su naši uvek dragi gosti, kao general g. Nikola Spasojević, admiral brat Prica, brat Dr. Vojta Besarević, starešina sok. župe Sarajevo, brat Dr. Mirko Buić, biv. ministar, brat Dr. Dušan Peleš, min. u penziji, starešina Ruskog Sokol brat Artamanov i mnogi drugi.

Veče je otvorio starešina sokolske župe Beograd, brat Velja Popović, koji je u svom govoru evocirao mnoge momente iz života poč. Kralja i njegove ljubavi prema sokolstvu. Posle njega održao je uspelo predavanje o Blaženopočivšem Kralju Mučeniku, prosvetar sokolskog društva Beograd X, brat Milić-Majstorović. Član Narodnog pozorišta u Beogradu, brat Gošić recitovao je pesmu »Mrtvom Kralju« od Andelinovića. Orkestar Muzike Kraljeve Garde svirao je nekoliko žalosnih marševa. I. Sedlaček

Sokolsko društvo Beograd III priredilo je komemorativnu sednicu u zajednici sa svima nacionalnim i kulturnim društvima Bulbuldera, Smederevskog Derma i Naselja Kralja Aleksandra, u društvenom domu, koja je također bila odlično posećena. Bili su prisutni i predsednik opštine g. J. Tomić i general brat Živanović. Preko 12 govornika veličalo je uspomenu Kralja Mučenika. I u ostalim društvima komemorirana je smrt Viteškog Kralja na dostojan način.

Na isti način proslavljen je deveti oktobar u Zagrebu, Ljubljani i ostalim našim velikim varošima. Medudruštveni odbor zagrebačkih sokolskih društava je izdao rodoljubiv poziv na svoje članstvo, koje je učestvovalo na jutarnjem pomenu, a zatim je posebna delegacija položila venac na Kraljevu spomen-ploču, koja se nalazi na željezničkoj

stanici. Uveče je priredena komemorativna akademija, na kojoj je uzelo učešća zagrebačko sokolstvo u velikom broju, pa su se tom prilikom sakupljali prilozima za sokolsku braću i sestre, koji su nastradali, ili se nalaze u nevolji, zbog sokolskog rada.

U Ljubljani su sva sokolska društva priredila jutarnji sastanak, za sve kategorije članstva, a naročita delegacija ljubljanskog sokolstva položila je venac pred spomenik Kralja Ujedinitelja. Naveče je održana akademija, a čitavog dana je sokolsko članstvo u velikom mnoštvu dolazilo pred Kraljev spomenik i kitilo ga vencima i cvećem.

Sokolsko društvo Split, u zajednici sa ostalim nacionalnim udruženjima u Splitu, priredilo je komemoraciju u velikoj dvorani sokolskog doma, na kojoj su govorili starešina Dr. Šimunić, i zatim Dr. S. Alfirević i g. Maja Čulić. Komemoracija je vanredno uspela, a u nedelju se drži svečani pomen.

Na Cetinju je održana svečana akademija u Narodnom pozorištu, na kojoj je prosvetar Sokolskog društva, S. Vukan, održao predavanje o Kralju Mučeniku. Na akademiji su uzela učešća sva nacionalna udruženja i mnogobrojan narod.

Slične svečanosti održane su i u Sarajevu, Novom Sadu, Skoplju, Karlovcu, Kragujevcu, Nišu itd.; jednako kao i u svima sokolskim jedinicama u zemlji, sve do najmanje sokolske čete.

Sa velikih sokolskih svečanosti u Divošu, kod Sremske Mitrovice (vidi prošli broj)

„Јучерашњу државу треба збрисати!“

Један велики београдски дневник је пред неколико дана објавио чланак „о новој држави“, у коме се, између осталог наизе и ови редови:

„Тако нам изгледа нова националистичка држава за разлику од националне државе коју су протагонисали и подржавали демократски елементи... Према томе треба збрисати и последње трагове јучерашње државе, јер им нема места у новом свету. Спекулисати над њима значи непризнавати чињенице. А то је више него дефетизам. Зато се на дефетизам мора реагирати чак и сретствима која нису уобичајена у демократској пракси.“

Да аутор своје мисли хоће да примени и на нашу државу, јасно је из читавог чланка, уколико пре, што је наша јучерашња држава заиста била, и национална и демократска, и што се читав наш народ баш том и

таквом државом нарочито поноси! А да има и разлога да се поноси, то нам казује свака грудa наше земље, све чиме смо стекли славу у свету и чиме смо свој слободни дом изградиле. Та „јучерашња“ наша држава је, Богу хвала, држава Краља Петра Ослободиоца и Краља Александра Ујединитеља, — да и не спомињемо раније њене владаре и великане. То је држава јунака са Куманова, Петра и Кајмакчалана, — да и не спомињемо толике раније славе и победе... Сваки наш убиенак пун је поноса те наше „јучерашње“ државе, народног и демократског Краља Петра, непоредивих жртава и херојства, грандиозног дела ослобођења и уједињења, и свега што нас је учинило нацијом, коју данас поштујемо, и пријатељи и непријатељи. Без те „јучерашње“ државе не би било ни данашње ни будуће!

Па ипак смо дочекали, — и то треба да се забележи, — да се године Господње 1940 (у којој и најродољубивије изјаве

Соколство и задругарство

Поводом конференције задружне штампе

Дана 4 октобра, одржана је у Дому Савеза набављачких задруга државних службеника конференција задружне штампе, којој је претходила још једна у Мостару.

По замисли веома значајна ствар, а надати се и по резултатима, ако не овај пут, а оно идући, када се задружној штампи даде пуна заслужена важност и када се конференцијама задружне штампе даду пуни размери.

На конференцији је био присутан добар дес задружних уредника, а што је овој конференцији дало особит значај, узео је учешће наш учитељ задругарства и при задружни новинар г. Мика Аврамовић.

Конференција је председавао г. Штиблер, који је после званичног дела отворена конференција и после саслушања најважнијих реферата, дао врло интересантне податке о задружној штампи, која је ушла у борбу са модерним доктринама, да прокрчи пут најздравијој подлози за будући систем и за будући економско-социјални поредак. Тако смо са задовољством чули, да у нашој земљи излази 20 задружних листова и часописа, од којих 11 припада Савезу набављачких задруга држ. службеника.

У дискусији по дневном реду учествовали су г. Душан Прванов, др. Бенко, Шефкија Бубић, Јарослав Хоуска и други, а од највећег идеолошког и практично-задругарског значаја били су говори г. Мике Аврамовића и познатог задружног публицисте г. Милана Комадинића.

Г. Мика Аврамовић, највећи задругарски ауторитет у нашој земљи, а добро познат у читавом задругарском свету са својим шездесетгодишњим неуморним деловањем на задругарству, у свом једночасном говору указао је нама соколима извесне моменте, који се не могу конформирати са нашом идеологијом. Он је нарочито подвукао: да задругарство није нико основао, да задругарство нема ни идеје ни духа, него да је задругарство само појава социјалних факата и ништа више.

Господин Комадинић дао је својим говором опширнији коментар становишту г. Аврамовића и нарочито је подвукао значај задругарства у будућности. Овај светски рат је доктринарна прекретница, после чега долази задругарство као основ будућег друштвеног поретка. Капиталистички индивидуализам је постао социјално неподесан, према томе, анахроничан, а комунистички колективизам скрахирао је као неостварљива утопија. Једино задругарство може будућем човечанству дати здраву основу за поредак.

Из ова два доктринарна говора соколство може да стече податке потребне му да одреди свој став према задругарству. Соколство одавно проучава свој однос према задругарству и настоји да своју делатност на економско-социјалном пољу координира са задругарством, јер је уочио факат: да је задругарство корисно. Али, изјавио је учитеља задругарства, г.

постају жртвом разних маказа! усред југословенске престонице слободно објави, да тој „јучерашњој“ националној и демократској држави „треба збрисати и последње трагове“. — чак и средствима, која нису уобичајена у демократској пракси!“

Аврамовића о потпуној афективној стерилизацији задругарства, о потпуној безидејности и потпуној индиферентности и апатичности према духовним потребама човека, о искључиво само служењу материјалним циљевима, пада соколство мучно и бани нас соколе у сумњу, да ће такво задругарство дати човечанству исте оне користи, какве му је дао капитализам. Ако је задругарство лишено сваке идеје, ако иде за тим, да из корена ишчупа човеку сваку осећајност, ако уништава сваку концепцију, онда ми соколи, навикли да служимо идеалу, навикли да се за идеал одушевљавамо, не можемо да здружно пригрлимо такво задругарство у његовим широким линијама, како их идеолошки описује г. Аврамовић. Те сумње везују нам чудне асоцијације, па велимо: Зар се „задружна социологија“ не би могла једнога дана изметнути у задружни социјализам, и зар срушену Коминтерну не би могла наследити слична Кооперинтерна? То у погледу безидејности и недуховности, а у погледу користи, зар се таква безидејна корист синонимно не подудара са „профитом“, и зар једнога дана неће кредитна задруга постати кредитна банка, а набављачка задруга менџестерски индустријализам?!

Ако је задругарство будући основ поретка, соколство хоће да зна: како ће бити подмирене духовне потребе човека, које су исто тако у првом плану проблема, као и потребе људског стомака?! Безидејан систем поретка није у могућности да те потребе задовољи и унапред се могу видети рђаве перспективе. Са нашег соколског становишта мора се истакнути да нам такве изјаве не улеђају спокојство које смо очекивали од задругарства.

Мустафа А. Мулалић

„Hrv. Junak“ kao huškač protiv jugoslovenstva

U Splitu je pre nekoliko dana održano zborovanje »Hrvatskog Junaka«, koje (kao i sve, što priredi to udruženje) nije imalo nikakve veze, ni sa telesnim vaspitanjem ni sa sportom, već jedino sa najreakcionarnijim frankofurtimeškim partizanstvom... Na čelu »Hrvatskih Junaka« iz Splita je bio poznati Frano Ženko Donadini, koga se ceo Split, seća, kao nepopravljivog obožavatelja habsburške monarhije i klerikalaca; a na zboru je održao govor i Paško Kaliterna, ne kazavši ni jedne druge reči, nego li su najvulgarniji napadaji na sve što je jugoslovensko. Taj »narodni poslanik« je tražio, da se uklone iz škola svi nastavnici, koji osećaju jugoslovenski, nadajući se da će se na taj način škole u Banovini Hrvatskoj spustiti na kulturni nivo, koji odgovara njegovom, ličnom »vaspitanju«. Voda »Junaka« iz Zagreba, Dr. Ivan Protulipac, je govorio u istom tonu, tvrdeći da »nema opraštanja i kajanja za one, koji su bili u raznim jugoslovenskim društvima«, pa je pri tom najneukusnije napao jugoslovensko sokolstvo. Da se vidi, kakvim klerofašističkim duhom odiše taj »Hrvatski junak«, najbolje pokazuje činjenica, da su prisutni Dr. Protulipcu klicali u horu: »Voda, Voda, Voda«, kao što i samo »Novo doba« beleži...

Одбранбена приправност у Сокол друштву Београд III

Замашни судбоносни догађаји у свету испунили су бригом душе свих родољуба, па је и наше врховно соколско вођство предузело широку акцију на организацији соколске одбрамбене приправности. Та акција имала је да потврди сазнање, да само онај народ, који је у сваком тренутку спреман да брани своју слободу, може мирно гледати у своју будућност. Соколско друштво Београд III, које је вазда предњачило исправним гледањем на догађаје данашњице, је већ раније имало организован одбрамбени рад, тако да га је акција соколског вођства затекла спремног, да на томе пољу покаже резултате својих патриотских настојања.

Одмах по прокламовању соколске одбрамбене приправности, одржана је прва смотра чланства, на коју је дошло и старо и младо. Од тога дана друштвени дом био је права кошница, у коју су дневно слетали неимари да се припреме за одбрану земље. Сав рад друштва управљен је у одбрамбеном правцу и подељен у три главне групе: а) у припремну за пасивну одбрану; — б) у припремну за активну одбрану, и в) у припремну за самарићанство. — Вођство одбрамбене приправности поверено је браћи резервним официрима, и оно је дневно одржавало своје седнице радећи у духу наређења жупског одбрамбеног вођства.

Организовано према упутствима Савеза и жупе, друштво је приступило интензивном раду на терену, под вођством десетара, искусних бораца из прошлих ратова. Рад десетина на терену дао је драгоцене податке вођству о стању друштвеног реона, те је показао правац, у коме би се имала развити соколска активност у даном часу. У оквиру тога рада приређена је и вежба у маршевању по чисто војним принципима. Тако је у једном дану извршен задатак, који је имао двоструки циљ: први да чланство научи ратним тегобама, други брзу оријентацију на терену. Тога дана пређено је око 30 км. пешице ван друма и извршено је успешно организовање рада соколске чете, која припада друштву. Био је заиста величанствен приказ када је, по напред утврђеном плану, на уговореном месту изван насеља, у тачно одређеном часу, обављен сусрет чланства друштва и чланства чете. Том приликом дате су инструкције соколској чети за рад на терену.

У своје даљем раду друштво је организовало три течаја, преко којих су све друштвене категорије имале да се оспособе за службе предвиђене у општем плану соколске одбрамбене приправности. Вођство течаја поверено је такође браћи, резервним и активним официрима, и на тим течајевима предавани су предмети из опште стручне војне спреме. Нарочити успех постигао је самарићански течај. Течаји за активну и пасивну одбрану прекинути су за једно време, да се опет наставе чим то прилике дозволе. У оквиру самарићанске припреме претстоје у најскоријем времену два течаја, болнички, за оно чланство које је већ завршило самарићански течај, и самарићански,

за оне које, из буди којих разлога, нису могли да посећују први самарићански течај.

У своје настојању да што више спреми своје чланство за одбрану, друштво је на своје летњем вежбању организовало стрељачку школу, под стручним вођством, служећи се оригиналним војним справама. Осим тога чланство, које је учествовало у припремној стрељачкој школи, сваке недеље посећивало је стрелиште код Цареве ћуприје у Београду, где је под вођством својих десетара вршило убојна гађања, са dobrim резултатима.

Акција друштва није престала преко лета. У томе времену вођство одбрамбене приправности ступило је у везу са другим националним организацијама у реону друштва, како би преко њих у свој рад укључило родољубиво грађанство краја у коме друштво дела. Настојања вођства су срдечно прихваћена од грађанства.

Све друштвене приредбе искоришћаване су да би се на њима речју оживела борбеност, и да се развије дефетизам, који је главно непријатељско оруђе данашњице. Приређена је и једна успешна радна смотра свих категорија.

У читавом овом раду вредно је истаћи курирску службу, која је организована на перманентној основи, јер се без добро организоване курирске службе неби могао ни замислити успех.

Радослав Војновић

У Соколском друштву Београд-Матица завршен је први, и отворен други шоферски курс

У суботу је у просторијама соколског друштва Београд-Матица завршен I шоферски курс за чланице. Течај је завршило 18 сестара и 2 брата, а водио га је мајор брат Косовић.

У течају је постигнут веома добар успех. Течајке су прешле теоретску обуку о саставу и смељама мотора и његових делова, а на терену практично вожњу коју и на друму Нови Сад, Младеновац, Лазаревац итд. Течај је завршио и старешина друштва, брат Андра Петровић, генерал у пензији.

Истовремено је отворен и II течај, који је добио карактер међудруштвени, а за који се је пријавило 120 течајаца из многих београдских друштава. Примљено је 60 течајаца.

На овај начин београдска Матица добила је велики број свршених шофера.

На ветер је приређена заједничка вечера, на којој су течајке поздравили брат Андра Петровић, старешина друштва и захвалили се течајцима и брату Косовићу и предао му спомен-бакеру, као дар течајаца, који се срдечно захвалио и похвалио течајке истакавши њихову дисциплину и пажњу, коју су показале на течају.

Две сестре течајке захвалиле су се вођству течаја и брату Косовићу, после чега се је развило право соколско весеље.

И. Садлачек

Смрт заслужног сокола Др. И. Веселиновића

Соколско друштво Велика Кикинда претрпело је велики губитак смрћу одличног члана и једног од оснивача и добротвора, брата др. Ивана Веселиновића у 85 години живота.

Др. Иван Веселиновић познат је као вредан и одушевљени национални, соколски и културни радник. Пре светског рата је оснивао скоро сва национална и културна друштва, у којима је и сам, увек скромно и не желећи да се истиче, сарађивао. Сав његов рад прожет је топлим љубављу према народу. Од своје најраније младости он је био, и увек остао, непоколебљиви борац и јунак, и онда, када је било тешко србовати и бранити без ризика идеју ослобођења ових крајева. Као свестан и истрајан родољуб, морао је почетком ослободилачког рата да са својим синовима пребегне у Србију, где се, иако већ доста стар, са синовима јавља у добровољце. Храбро је пешице прешао, са српском војском, гоleti Албаније, вођен високом мишљу о великој будућности нашег народа.

Нико после ослобођења није толико био радостан сјајном победом као он, а у уједињеној отаџбини је остао исти свестан борац и родољуб.

У Соколу је сарађивао истрајно од дана његовог оснивања у нашем граду. Његова сарадња била је видна и плодна; свима је служила за углед. У бројној соколској омладини он је са поносом гледао народну узаницу. Када је у мају одржана соколска смотра, он је, и поред дубоке старости, био први, уздигнуто чела на своје месту, достојан сваког поштовања.

Цео живот Др. Веселиновића је диван пример како треба радити за добро народа. Он је стуб једне борбене генерације која је умела да се бори и да победи.

Нека је вечна хвала и слава, брату Ивану Веселиновићу.

Smrt br. D. Lukeža

Sušačko sokolstvo opet je izgubilo jednog odličnog borca, brata Dragutina Lukeža, učitelja, koji je nedavno umro i sahranjen na trsatskom groblju. Njegov gubitak oplakaće i mnogobrojna sokolska deca, kojima je njegovo ime ostalo u večitoj uspomeni iz »Naše Radosti« u kojoj je marljivo saradivao. Znao je da nade puta u srca i duše najmanjih. Dovoljno je bilo posmatrati ga za vreme časa u vežbaonici i videti koliko je bio voljen od sokolskih mališana, sa kojima je znao da radi, kao malo ko. Čitav život posvetio je vaspitanju sokolske dece perom i delom, a uspesi koji nisu nikada izostali, bili su mu najdražije priznanje i nagrada. Pokojni brat Lukež rodio se kod Pazina, u Istri. Iza njega ostaje supruga sa sinom jedincom. Mnogo se bavio mišlju, da se za sokolsku decu izda sokolska čitanka.

Нека је трајан спомен узорном васпитаћу сокoлске младежи, Dragutinu Lukežu!

А. М.

Соколски нараштајци су у школи бољи од других ђака!

Један од последњих бројева „Весника Јубљанског сокола“ објавио је врло занимљиву статистику о школском успеху чланова соколског нараштаја. Из ње се види, да је врло нетачно мишљење оних, који тврде да теловежба одваја децу од школе и од науке; или да школа и наука не дају деци довољно времена да се посвете теловежби. Из статистике Јубљанског листа, која је направљена на основу аутентичних докумената свих школа на подручју Јубљане, излази, да је проценат добрих ђака међу соколским нараштајем прилично већи, него ли је међу осталим и целокупним ђаством; једнако као што је прилично већи проценат соколских нараштајаца, који су са успехом прошли у више разреде, него ли је код осталих ђака. Ова статистика важи сигурно и за друга подручја наше земље, и показује, да соколска теловежба, која ствара дисциплиноване људе и која не иде за бучним спољним успесима, ни за рекордерским надметањем, има утицаја и на општу дисциплину и да васпитава соколску децу, да једнаким маром врше своје дужности у школи и у породици, као и у соколани.

Ово нека буде потицај нашим соколским родитељима и свима свесним Југословенима, да своју децу дају у соколска друштва, јер ће од тога имати користи, и школа и породица. Проблем васпитања будућих генерација спада међу најважније задатке, што их је соколство себи поставило и њим се занимају сви соколски просветни одбори, једнако као и сва соколска штампа. Тако је и пр. и последњи број вјесника соколске жупе Карловац, „Чувајмо Југославију“ објавио занимљив чланак: Шт. Драсала, под насловом: „Хармонија Сокола, школе и дома, у одгоју омладине“. У том чланку се трезвено

расматрају сви недостаци данашњег васпитања и дају се важна упутства, како да се постигну што бољи резултати у сарадњи школе и Сокола, у погледу васпитања омладине. Чланак каже између осталог:

„Добро ће дјеловати, ако се у Соколу буде јавно наступање допуштало само онима који бар у најмањој мјери задовољавају својим школским дужностима. То ће дјеловати на децу да буду у школи мало ревнији. Тачност и марљивост, пристојност и ревност треба да свако показује једнако и у Соколу и изван Сокола. Поштен и савјестан човек је свуда такав. Зато наш брат предњак треба да буде упућен у то како се ко влада изван Сокола. Гђе је школа склона Соколу, тамо ће Сокол уз попис полазника замолити равнатељство да јави све теже прекршаје наведених ђака. Кад се врши полугодишње или годишње оцјењивање, опет ће се Сокол занимати како је који припадник прошао. На том темељу моћи ће се уредити даљи поступак са дјецом. Тада ће и родитељи увидити да има још неко уз њих ко води рачуна о дједи.“

Још је један важан фактор код одгоја: то је средина у којој дијете живи. И поред пажње и бриге родитеља, и поред настојања школе, дијете је изложено упливу улице. Тај уплив упознати и контролирати, штетност тога уплива отклонити најлакше и најуспјешније може Сокол. То је поље рада гђе ће и родитељи и школа најочитије увидити, колико је добро да им дијете иде у Сокол. Ако никако, Сокол ће дијете отети лошем упливу улице тако да га упосли, да га заинтересира за рад.“

Француска након капитулације

Положај у Француској након капитулације предмет је расправљања многих страних листова. Последње вести, које стижу из Француске тврде, да је влада у Вишију одлучила, да предузме одлучне кораке против опозиције, која наступа све безобзирније, а за којом се крију присталице генерала Де Гола. Влада тврди, да Де Голови агенти раде неуморно и да поједине општине неће да се покоре наредбама власти. Зато је влада распустила више општинских управа, отпустила велики број чиновника и увела војне судове, који имају власт да изричу највише казне.

Немачки листови подвлаче писање листа „Евра“, чији је уредник Марсел Деа, познат већ од раније као велики противник уласка Француске у рат. Деа пише у својим чланцима, да је улазак у рат била највећа лудост и да Француска треба да се прилагоди новом реду у Европи, који је створен победом Немачке. Немачка штампа цитира чланак бившег председника владе, Фландрена, који каже, да ће Француска бити сиромашна земља и да се у своје господарству мора равнати према приликама у Немачкој и Италији, па се угледати у пример националсоцијализма и фашизма.

Швајцарски лист, „Ноје Цири-

хер Цајтунг“ се бави такође расположењем у Француској и тврди, да је у последњих неколико недеља, наступно јак преокрет у том расположењу. У чланку се каже, да многи кругови одбијају теорије Марсела Деата, према којима би Французи „свој пораз требали схватити као благослов“. Угледни листови, као „Фигаро“, „Л'ефорт“, „Ле мот д'ордр“, па чак и „Тан“, упозоравају да треба чувати национално достојанство. Јавно мишљење је незадовољно такође начином, којим се оптужују досадањи француски политичари, јер не верује да ће се тиме добити бољи мировни услови, и сматра, да није достојно великог народа, да баца одговорност на појединце. Швајцарски лист тврди, да је најбољи доказ, да становиште Марсела Деа није популарно, то што је Деа пренео седиште свога листа, из Вишија у Париз.

RASPUSTENA EMIGRANTSKA UDRUŽENJA

Prema naredbi Ministarstva unutrašnjih dela, raspušten je Savez jugoslovenskih emigrantskih udruženja, te Udruženje »Istra Trst Gorica«, kao i sve filijale tih udruženja, u Jugoslaviji.

Kamo ide i šta hoće sokolstvo?!

Napisano dragom počivšem bratu, dru RIKI FUKSU, u spomen

(Svršetak)

III

Brat Riko je bio sin malograđanske porodice u Metlici, koja je obrađivala zemlju i negovala lozu, da je bilo dovoljno hleba za dom i dovoljno sredstava za studije na gimnaziji u Novom Mestu i univerzitetu u Pragu. I u našoj je kućici bilo tako, samo što su bili moji dedovi zanatlije i seljaci, jer je tek oboje pružalo skromnu mogućnost za prehranjivanje. S ovime želim da istaknem, da se je naša mladost kretala po njivama, pašnjacima, šumama i vinogradima. Konj, govedo, pas, frula — to su bili drugovi i prijatelji naših mladih dana. Pasli smo krave, pekli smo krumpir i kukuruz, a kad je bilo vreme cveću onda smo i njega brali. Od svoje desete godine starost probijao sam se kroz život. Pod svoje stare dane opet sam našao put, koji vodi mojoj rodnoj grudi. Gde će suza neg' na oko?

Miris na rodnoj zemlji, koja je tvrda i škrt, sva nakvašena znojem, pratio je nas dvojicu kroz ceo život. Brat Riko prema svom političkom mišljenju upućivao je svoje poglede prema organiziranom seljaku, a ja sam seljaka smatrao detetom široke slobodne prirode — detetom, kome vetar češlja kosu, kog osvežuje jutarnja rosa, kome je vihor brat a muka sestra. Njegov dlan — da, kuda ću s njime?

Bez istinskog rada, bez veza s istinskim životom ovog seljačkog naroda, bez poznavanja njegovih potreba, njegovih težnja, njegovih umnih i telesnih moći ne može niko služiti seljačkom narodu. Silno naporan rad, njegova obrađena njiva, okopan vinograd, kamen i krš, pleva i korov, pšenica i detelina, crveni mak i cvetne trnje — sve je to šarena knjiga — „orbis pictus“ slavnog Jana Amosa Komenskog — da, to je žulj i potplat na ruci seljaka, to je pergamentna listina i povelja najunutrašnjijeg života seljaka — njegova unutrašnja moć i njegova unutrašnja sloboda. Ko ovu knjigu na seljakovom dlanu i na njegovoj zemlji ne zna da čita, tome je zatvoren put u dušu naroda!

Mi Sokoli otkrili smo put, koji vodi u ovu dušu naroda. I zbog toga znamo, da mora u svakom našem srcu tinjati neprestana čežnja za istinom, lepotom, pravicom i slobodom. Ovakva čežnja dođuške nikada ne dođe do najvišeg cilja, ali ipak nikada ništa ne dozvoli, što je protivno ovojme cilju. Tako se ovaj dvostruki put — jedan put težnja prema gore, drugi put otpora protiv zla — prepliće u sokolskoj duši u jedinstveno htenje za usavršavanjem, što je pravi izraz našeg uzgojnog nastojanja. I skoro se moramo složiti s mrkim mudracem, Lavom Nikolajevičem Tolstojem, koji kaže, da nije važno moralno savršenstvo, kada dođemo do njega, već je važan razvojni put našeg usavršavanja.

Zar vam nisam već jednom rekao, da naš čovek sve to zna, iako to ne može izraziti rečju? On je tako iskren, pošten i otvoren, da šutnjom govori. Sokolstvo je jedina organizacija, koja je dvadeset godina intimno žive sa narodom. Zbog toga razumemo nemi govor seljačkog dlana i čitamo knjigu svih knjiga njegovog najmučnijeg, ali i najradosnijeg života.

Naš brat na selu zna, što je devojka, što je žena, što je mati. Mati je mučenica, dobrotvorka,

svetica! Žena je pomoćnica, družica, desna ruka! Devojka je poljak koji se razvija, ukras, skromnost, neoskvrnuta hostija u oltaru čovečijeg dostojanstva! Soko na selu zna, što je ljubav prema roditeljima, što je vernost među supružnicima, što je poštovanje prema sedoj kosi, što je zahvalnost za dobra dela. On, Soko, želi natrag u vremena, kada je još vredila svetost porodičnog života i njena neporočnost, kada je u kući vladala velika žena, koja može svog muža po svojim vrlinama, požrtvovanjima, po svojim delima milosrđa i ljubavi dostići pa čak i prestići, a naročito tada, ako je ta žena Sokolica.

Soko seljak želi natrag u patrijarhalnost starih običaja u zajednički život, u tradiciju domaćina. On želi unutrašnju moć i unutrašnju slobodu. On želi natrag u poštivanje materinstva, u odanost i poslušnost potomstva u poštovanje narodnih običaja i narodnih nošnja. Lan i konoplja, hleb i so simboli su slovenske krvi našega naroda. Skromnost i poštenje, čiste ruke, čistoća i red, iskreno mišljenje, težnja prema zajedničkim naporima za zajednički napredak — sve su ovo svojstva, koja vode našeg čoveka uvek dalje, uvek više — daleko i visoko do tamo, gde izgubi šuplji i pogubni materijalizam svoju ugrabljenost, pošenu čoveku ukradenu pravicu — daleko i visoko do tamo, gde treperi sjaj naših ideala, odakle dolazi otporna snaga protiv zla i pokvarenosti.

Mudrost našeg sokolskog seljačkog naroda zna, da seljak i briga nikada ne miruju. Njima su poznati svi glasovi, koje drugi ne čuju i koje drugi ne mogu dokučiti. Ovi glasovi i danju i noću pune seljaku dom, okalu i staju. Ako vetar zauria u dimnjaku, ako se grana dotakne prozora, ako se pomakne ili zamuče govedo u štali, ako konj zarza kraj jaslara, ako zastenje, zatuli domaća životinja — njih dvojice, seljak i briga, sve to čuju, razmisle o tome, osećaju, da li je to bol ili veselje, da li nagon ili nesreća, da li je to pokret neutješnog vesnika ili je to samo u snu izražen odjek života.

Mi, braćo i sestre, saveznici smo u ratu i u miru, u seljačkoj i u gospodskoj kući — samo ako smo Sokoli: danas ja vojnik, a ti saveznik, a sutra ti vojnik, a ja saveznik, već prema tome u kakav nas položaj baci život. Za nas nije važno i glavno, ako smo vojnik i saveznik po zapovedi višje sile prisiljeni, da napusti jedan ili drugi utvrđen položaj — ne iz straha, da ga snade smrt, koja za postignuće konačnog cilja ne znači ništa pozitivna ni bitna, nego znači samo besplodan gubitak jednog života, već je za nas važno i glavno, ako vojnik i saveznik pobegnemo od moralne crte i s time bojažljivo i na razvalinama svoje unutrašnje moći i unutrašnje slobode, na obeščašćenju svoje muškaračke sokolske reči, u odvratnom samoljublju i lenjivoj komodnosti napusti vojnika i saveznika na drugoj strani ove moralne odbranbene crte njegovoj neizbeživoj sudbini i propasti. Na čelu izbeglice zasja žig Kaina i Eijalta, i taj žig je tim sramotniji, jer je neizbrisiv znak moralnog sloma i moralnog izdajstva! Od ovog izdajstva nije daleko do izdajstva otadžbine.

Sve ove i ovakve misli intenzivno su se budile, rasporedile i čistile u meni sve od godine 1928 dalje, kada sam početkom meseca marta u društvu s bratom Čedom Milčevićem, starešinom

župe Mostar, nakon župske glavne skupštine u Hercegovom, posetio prve čete ove župe od Mostara i Nevesinja visoko u brdima. Udrežnje, Miljevac, Bijenja, Kifino Selo*) — kako su mi ova

*) Ove godine meseca aprila bio sam u ljubljanskoj bolnici. Na jednom krevetu ležao banski savetnik dr. Borštnar, drugi krevet bio je moj, a treće ležište bilo uređeno na otomanu. To ležište bilo je prvi dan, otkako sam u bolnici, prazno. Drugog dana došao je u sobu treći bolesnik: visok, vitak čovek kojih 35 godina, crnokos, lepog bleđog lica. Milosrdna sestra mu je pokazala prazno ležište, kamo je odmah legao. Zaželeo je čaja. Govorio je srpsko-hrvatski. Pogledali smo se. Promatrali smo se neko vreme — negde smo se već videli. Nepoznati znanac mi reče: »Dozvolite, zar niste vi taj i taj?« — »Da, ja sam!« — »Pa, mi smo se prvi put videli u Kifinu Selu, gde sam ja bio učitelj, kada si ti bio tamo, brate starešino! Ja sam Nesud Sadiković, sada učitelj u Nevesinju.« — Takav susret, dakle, nakon dvanaest godina s bratom Nesudom Sadikovićem! Prvi put s njime u Kifinu Selu, a drugi put u ljubljanskoj bolnici! Brat Nesud je došao iz Golnika. Poslali su ga ovamo, jer su mislili, da će biti potrebna operacija na želuca. Ali ta operacija nije bila

sokolska sela ostala živo u pameći! Kao da gledam sela ovde kod kuće u Beloj Krajini: Rosalnica, Drašiči, Božakovo, Radavica, Podzemelj, Semič! Isti napori ovde i tamo, iste muke, isti žuljevi i isti znoj, ista škrtta zemlja, ali ipak tako krasna, tako naša! Isti narod, ista unutrašnja moć, ista neprestana težnja za unutrašnjom slobodom, isto carstvo Božje u nama!

Kamo, dakle, plovimo? I što hoćemo? I kakav je nov oblik života? Zar nije pred nama sasvim čist put ideje rada, krvi, žrtava, borbi pobjeda? I da li hoćemo nešto više ili nešto manje, nego da damo novom obliku života sliku, lik i duh istine, lepote, pravice i dobrote, što ih mi Sokoli nosimo u sebi od Tirševih vremena: novo doba opajati i ukrašivati s unutrašnjom moći i s unutrašnjom slobodom, da budu nova pokoljenja jedno hteli, za jednim težili — za konačnim ciljem svih, koji su bili, koji jesmo i koji budu: za velikom, slavnom, sokolskom slovenskom Jugoslavijom!

Brate Riko, junački sine ove junačke zemlje — sledi i prati naše puteve i staze! Carstvo Božje već je u tvojoj duši!

E. L. Gangl

potrebna, kao što su i mene pošteđeli od noža. Brate Nesude, gdegod si sada, da si mi zdravo! I gde ćemo se po treći put susresti? Pisac

Samarićanski tečaj Sok. župe Kragujevac

(vidi str. 2)

Сузбијати неписменост једна је од првих дужности соколства!

И соколство је, као национално васпитна организација, примило на себе један део великог васпитног рада, рад на сузбијању неписмености. Зато смо унели и у „Соколску Петрову Петољетку“ сузбијање неписмености, која је једно од највећих зала нашег народа.

Министарство просвете са доста напора и превисоке препреке (главне су предрасуде људи) откида зрно по зрно од те велике стене. Али извршни органи Министарства просвете, ма колико имали човекољубља и хуманости у себи, још увек претстављају власт и значе морање.

А соколство које је можда најдубље зашло у народне слојеве и које би стварно требало да значи народ, не ради довољно на томе. Често се достављају извештаји, како у друштву нема неписмених, па је према томе непотребно да се одржавају алфабетски течаји. Али зар ту треба стати? Зар је соколство ту само за грађане учлањене, или је оно то да врши своју велику дужност у читавом народу? И зар се може остати затворених очују

према осталим, неучлањеним грађанима?

Улице су препуне људи и жена који би радо хтели да уче и пишу; да прочитају коју реч. Чест је случај да нам приђе неко на сред улице са молбом: „Дедер, прочитај ми ово, веру ти!“

А када им прочитамо, дуго нам се захваљују и почињу да нам причају понешто из свога живота, прилазе нам ближе и верују, да смо им пријатељи.

Зашто соколство не би било то, које ће покупити све те неписмене и отворити им очи? Зашто да не чинимо, када нам је то дужност, и соколска, и грађанска, и људска?

Петровград

Слободан Барберски

SVIMA PRETPLATNICIMA „SOKOLSKOG GLASNIKA“

Molimo sve pretplatnike „Sokolskog Glasnika“, da na vreme javljaju svaku promenu adrese administraciji, i da svaki puta navedu i kontrolni broj svoje adrese.

Iz slovenskog sveta

IZ POLJSKOG GENERALNOG GUVERNEMANA

Nemačke vlasti u Poljskoj su donele odluku, da poljski zlot više ne važi kao sredstvo plaćanja i da se uvodi nemačka valuta. DNB javlja, da je nedavno održana u Varšavi velika parada nemačke vojske, pa je tom prilikom glavna ulica dobila ime »Ulica pobjede«. U prisutnosti generalnog guvernera, Dr. Franka, otvoreno je pozorište u Varšavi, sa prikazivanjem jednog nemačkog komada, od Hebella, Državni namesnik Forster je podelio nagrade nemačkim seljacima, na području bivše poljske države. Tim povodom je kazao, da nemački seljaci u tim krajevima treba da ulože sve snage, da istisnu poljsko gospodarstvo.

IZ ČEŠKOMORAVSKOG PROTEKTORATA

»Prager Zeitung Dienste« je objavio nedavno članak, u kome napada engleskog predsednika vlade, Čerčila, zbog toga što je na londonskom radiju održao nedavno jedan govor, upućen Česima u Protektoratu, u kome je govorio o pobjedi Velike Britanije i oslobođenju Čeha. Nemačka agencija kaže, da Česi u Protektoratu neće nikada oprostiti Čerčilu, što je za vreme češke krize huškao na rat. Danas se vidi, kakvu sudbinu je Čerčil hteo spremiti za Čeha, koji znaju kako im je dobro u Rajhu, gde žive u potpunom miru, daleko od ratnih strahota.

Praznik Sv. Vavrlava, koji je u Češkoj bio uvek slavljen kao najveći nacionalni i verski praznik, bio je ove godine odložen od subote na nedelju, a u subotu je određeno da bude radni dan. Tom prilikom nisu održane nikakve manifestacije ni priredbe, a češki listovi u protektoratu nisu objavili ništa o prazniku Sv. Vavrlava. 8 oktobra je Češko kulturno veće bilo najavilo koncert u Obecnom domu, na kome je Češka Filharmonija, pod dirigentsvom Vavrlava Tallha, trebala da izvede Fersterovu simfoniju »Sveti Vavrlav«. Međutim je koncert bio otkazan.

List »Der Neue Tag«, koji izlazi u Pragu, javlja da je u poslednje vreme u Pragu osvanulo na hiljade novih nemačkih natpisa nad trgovačkim radnjama. Povodom ukidanja carske granice između Protektorata i Rajha, dat je nalog za uvađanje nemačkih natpisa, ali »Der Neue Tag« se žali, da ti natpisi nisu nikako zadovoljavajući, jer pokazuju nedovoljno poznavanje nemačkog jezika, te su vrlo neukusni, nečitljivi i nerazumljivi. List opominje Pražane, da posvete više pažnje nemačkom jeziku, ako »neće da prespavaju važne istorijske događaje.«

ČESI I POLJACI NA STRANI

Engleski listovi javljaju, da je otputovao za Ameriku bivši prezident poljske republike Paderewski, u cilju da tamo organizuje Poljake za borbu u ratu. Ma da je imao diplomatski pasoš, Paderewski je zadržan u Španiji, pa je poljski poslanik u Vašingtonu zamolio američku vladu, da interveniše u Madridu.

Predsednik emigrantske čehoslovačke vlade u Londonu, kanonik Šramek, održao je, uoči praznika Sv. Vavrlava, na londonskom radiju govor, u kome je podvukao veru Čeha i Slovaka u pobjedu i izneo rad vlade u inozemstvu. Engleski listovi su u poslednje vreme u više mahova podvukli aktivnost poljskih i čehoslovačkih avijatičara u odbrani Londona. Nemački listovi odgovaraju da su to plaćenci.

Uspela takmičenja Sokolskog društva Split

U okviru šestoseptembarskih proslava, priredilo je Sokolsko društvo Split lakoatletske utakmice za sve svoje kategorije, na letnjem vežbalištu i Hajdukove igralištu. Nastupilo je 21 odeljenje, sa po 6—8 takmičara, ukupno 137 članova, članica, naraštaja i dece.

Plasman takmičara po kategorijama je sledeći:

Muška deca, mlada: Perić Niko, Hajduković Drago, Šerbo Dušan, Mijač Petar, Juričko Zdravko, Šavija Nikola i Sinobad Senja itd.; — **Starija:** Lekić Dušan, Šulc Dražen, Kerić Sergije, Mitrović Vojko, Kalebota Joško, i t. d.

Ženska deca, mlada: Dvornik Maja, Alačević Ljiljana, Šakić Vida, Grego Sonja, Zlodre Smiljana; — **starija:** Matulić Mirjana, Perić Lukrecija, Trs Desanka, Bilić Marija, Vlahović Ana, Duplanić Vida, Matošić Ljiljana, Kodrijeva Vida, itd.

Muški naraštaj, mladi: Boneti Nikola, Strujić Dušan, Kerić Draško, Matulić Pero, Nikolović Vjeko; — **stariji:** Ricov Ivan, Vrcan Srđan, Vuković Branko, Haramija Živko, Škarić Vinko, itd.

Ženski naraštaj, mladi: Berić Desanka, Drezga Slavenka, Vrcan Radojka, Kovačević Jelka, Klajn Anđelka; — **stariji:** Dapčević Savka, Lebedina Fanda, Stipanović Minka, Petrić Melka, Delić Vida itd.

Članovi: Ivančić Aleksandar, Grisogono Ante, Lahman Natko, Tominić Uroš.

Članice: Žepina Regina, Linarčević Danica, Jahoda Ksenija, Botić Bojna, Lovrić Desanka, Matijević Vera.

Prva mesta po tehničkim rezultatima, u pojedinim disciplinama, osvojili su:

Muška deca, mlada: Perić Niko, trčanje 40 m., u 6 sek. i skok u visinu od 1.05 m. Istu visinu imali su u skoku i Sinobad Senja, Juričko Zdravko, Salahor, Mitrović Vinko, Kalebota Marijo, Anić Miloš i Juričić Zlatko; — **starija:** bacanje loptice 46.70 m.: Lekić Dušan, trčanje 40 m. za 6.2 sek. Lekić.

Ženska deca, mlada: trčanje obručima na 40 m. za 6.3 sek.: Dvornik Maja, bacanje loptice na 22.40 m.: Dvornik Maja; — **starija:** trčanje sa vijačama 40 m.: Vlahović Ana, za 6 sek.

Muški naraštaj, mladi: kugla 4 kg. na 9.30 m.: Bonetti Nikola, trčanje 50 m. za 7.2 sek.: Matulić Pero, skok u vis 1.50 m.: Bonetti Nikola; — **stariji:** bacanje granate (800 grama): Ricov Ivan, 41.70 m., bacanje diska: Ricov Ivan, 37.05 m., trčanje na 80 m., sa preponama: Ricov Ivan, 12.8 sek., skok u visinu: Vrcan Srđan i Zubin Srećko, 1.55 m.

Ženski naraštaj, mladi: skok u visinu: Berić Desanka, 1.25 m., bacanje lopte: Vrcan Radojka, 22.41 m., trčanje na 50 m.: Berić Desanka, 8.2 sek.; — **stariji:** Lebedina Fanda skok u daljinu 4.20 m., bacanje diska Stipanović Minka, 20.50 m., trčanje na 60 m.: Dabčević Savka, 8.4 sek.

Članovi: Ivančić Aleksandar osvojio prva mesta u sve tri discipline: trčanje 11.40 m., trčanje preko prepona 110 m., za 19.5 sek. i bacanje granate na 39 m.

Članice: trčanje na 60 m.: Botić Vojna, za 9.2 sek., skok u vis, Botić Vojna, 1.20 m., bacanje diska: Žepina Regina, 20 m.

Disciplina je bila odlična. Sudija su braća iz Načelnštva i stručnog odbora župe i članovi društvenog prednastavkog zbora. Rezultati su plod letnjeg rada na vežbalištu. Oni bi bili još bolji, da najbolji takmičari nisu bili

zauzeti pripremama za nastup na proslavi šestog septembra.

Društvo je također priredilo i utakmice u odbojci i košarci, pred velikim brojem posmatrača. U košarci su nastupili splitski naraštaji protiv pitomaca pomorsko-vazduhoplovne škole iz Divulje i pobedili sa 18:10. Iako je ovo bila prva igra u košarci, ona je potpuno zadovoljila. Sudio je brat Natko Lahman.

U odbojci najpre su se srele splitske naraštaje sa članicama iz Trogira, pobedivši ih posle lepe igre u tri seta. Zatim su igrali splitski naraštaji sa pitomcima iz Divulje, pokazavši toliko znanja i spretnosti, da je publika navijala kao na nogometnoj utakmici. Obe momčadi bile su ravnopravne, iako je igra u trećem setu završena kod stanja 15:13 za Divulje. Ove utakmice sudio je načelnik župe, brat Zvonko Barišić.

Takmičenja su snimljena filmski, pa će biti u skoro prikazivana.

Sokolsko društvo Split još jednom je dalo dokaza sa koliko se uspeha može raditi na tehničkom polju, kada je volje i samopoštovanja, uprkos svima preprekama.

Zvonko Barišić

Gostovanje naraštaja Sokolskog društva Split u Divuljama

Muški i ženski naraštaj sokolskog društva Split, u pratnji svojih vodnika i nekoliko starije braće i sestara, gostovao je 29 septembra u Divuljama, gde su odigrane ove utakmice:

1) Muški naraštaj Split — Pitomci pomorsko-vazduhoplovne škole Divulje, utakmica u košarci, koja je završila rezultatom 25:15 za naraštaj Split.

2) Ženski naraštaj Split — Članice sokol. društva Trogir. Utakmica u odbojci, koja je završila rezultatom 2:0 za članice Trogir. Ženski naraštaj nije dao onu igru koju je dao nedavno u Splitu, kada je tukao članice Trogir sa rezultatom 2:1.

3) Muški naraštaj Split, Reprezentacija pomorskog vazduhoplovstva — Divulje. Utakmica u odbojci, koja je završila rezultatom 2:1 za reprezentaciju Divulje. Utakmica je bila vrlo živa i interesantna.

Nakon završenih utakmica, kino sekcija u Divuljama prikazala je film o lakoatletskim utakmicama sokolskog društva Split, koje su se održale 8 septembra, te još dva sportska filma, snimljena u Divuljama.

Prevoz, utakmice i kino predstavu organizirao je adutant komandanta pomorskog vazduhoplovstva, poručnik br. Jovan Nikolić, član stručnog odbora župe.

PREMEŠTAJI SOKOLA

Iz Dubrovnika je premešten u Varaždin brat Nikola Mehandžija, koji je služio, skoro deset godina u Dubrovniku, jedino zato, što je bio agilan član uprave sokolskog društva.

Također je premeštena i sestra Marija Perišić, učiteljica znanstvene škole, u Livno, a na mesto je postavljena partijska mešimica. I njena sestra Katja, tajnica Sokolskog društva u Dubrovniku, morala je da ode pre nekoliko meseci u Stolac, zbog svoga sokolskog i nacionalnog rada. Uprkos svih onih progona, dubrovački sokoli nisu klonili, već čvrsto veruju u pobjedu pravde, rađajući i dalje neumorno.

Casne tradicije sokolstva u Hrvatskoj

»Varaždinske Novosti« objavljuju članak, u kome se osvežava slavna prošlost predratnog hrv. sokolstva u Varaždinu i okolici, kada je to sokolstvo, zajedno sa čitavim građanstvom Varaždina, priređivalo sjajne manifestacije za jugoslovensku misao i slovensku solidarnost, i kada je ustalo u odbranu hrvatske zastave, koju su izvesni izrodi na Rijeci pokušali da otmu, dok su je naši Sokoli, skupa sa češkima, odbranili. Tom prilikom je podignut i spomenik narodnom borcu, Ivanu Milčiču, koga su ubili varaždinski frankovci. »Varaždinske Novosti« kažu:

„To nam govori o ondašnjim narodnim borbama; to dokazuje kako je hrvatska i slavenska svijest u gradu Varaždinu bila na velikoj visini. Iz toga doznajemo, da bratski češki sokolovi nijesu dozvolili sramoćenje hrvatske trobojke; da je u ono vrijeme hrvatska narodna svijest značila nešto sasvim drugo nego za izvjesne ljude u naše dane, i da je u ono doba svaki svijestan narodni čovjek sasvim točno znao, gdje treba tražiti neprijatelje hrvatskog naroda, i da se oni doista ne nalaze ni među jednim slavenskim narodom... U ono vrijeme, frankovci udruženi s mađaronima branili su zubima i noktima kuenovštinu u Varaždinu. Braniti i pomagati narodne krvnike, to je bila njihova tradicionalna zadaća. Ali Varaždinu, prije tri i po decenije, treba upisati u hatar, da se je znao dići protiv frankovačke rabote i suzbijati je na svakom koraku.“

Тражимо пословођу

спремног трговца и организатора за самостално вођење и организовање продаје и набаве свих сокoлских, спортских потребштина и прибора, књига, формулара, сокoлско-спортске конфекције, галантерије и сл.

Рефлектант мора имати право на дозволу за рад. Као награду добија мањи фиксум и проценат од свих наплаћених рачуна и продаје за готово.

Чланство у сокoлској организацији није услов, али ипак даје предност.

Опширне понуде са детаљним описом досадашње делатности и тачним захтевима упутити САЗЕУ СОКОЛА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ, робно одељење, Београд, поштански претинац 342, Престолонаследников трг 34. На коверту означити: „Понуда за пословођу“.

Važna saopštenja

Sve administracije sokolskih listova ujedinili smo u jednu u Beogradu.

Prvi broj »Naše radosti«, čija nam je administracija poslata ovih dana iz Ljubljane, dostavićemo kao i pre, svima dosadanjim čitaocima, ali iduće brojeve dostavljamo samo pretplatnicima! Radi toga prilažemo svima čitaocima čekovnu uplatnicu s molbom da nam doznače pretplatu, ukoliko to već nisu učinili, ako žele da im se list u buduće šalje.

Pretplatnike koji su za tekuću godinu doznali pretplatu i nemaju nikakvih ranijih dugovanja, molimo da priloženu čekovnu uplatnicu upotrebe kada im pretplata isteče.

Svaku promenu adrese treba nam odmah javiti.

СТРЕЉАЧКИ ОТСЕК СОК. ЧЕТЕ У ЗАТОНУ

Чланови стрељачког отсека Соколске чете у Затону, друштво Бијело Поље, са старешином братом Л. Драговићем, који су пешке превалили 75 километара пута до Мојковца, са заставом и уз песму и пуцање, где су учествовали на прослави двадесетпет годишњице мојковачке битке. Ова чета је једна од најагилнијих у свом крају. Нарочит успех има у раду поменути стрељачки отсек, кога такођер води брат Драговић.

NOVO!

IZAŠLO IZ ŠTAMPE!

DR. ING. KOSTA PETROVIĆ:

„Narodni domovi i školska vežbališta“

na 300 stranica velikog formata i sa 167 slika na 47 tabli u posebnoj omotu.

KNJIGA OBUHVATA SVE NORME I UPUTSTVA ZA PROJEKTOVANJE I GRAĐENJE SOKOLSKIH DOMOVA.

Cena knjizi: Za sokolske pripadnike, ukoliko je nabave do 1 decembra o. g., 60 DINARA više 15 Din. za poštarinu; posle toga roka cena je za sve poručitelje 100 dinara, više 15 dinara za poštarinu.

Novac treba poslati unapred na adresu: SAVEZ SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE, BEOGRAD, na ček. račun broj 53600, uz naznaku na poledini čeka, za koju svrhu se novac šalje.

Dramski otsek Sokolskog društva Kuršumljija

Unutrašnjost retko ima prilike da gleda pozorišne pretstave, a naročito ne takve, koje su od umetničkog značaja. Putujuće trupe, da bi se održale, daju samo dela razonode. Jedino diletanske trupe, obično improvizovane samo za izvestan slučaj, uspevaju da svojim sugradanima prikažu neko delo, koje nema samo razonodni karakter — ali i te se najrade posluže kakvim, veoma popularnim piscem.

Međutim, dobro pozorište je jak prosvetni činoc. Na tome stanovištu je Sokolsko društvo Kuršumljija pre dve godine osnovalo svoj dramski otsek, sa zadatkom da sprovede repertoar, koji će uzdići ukus publike. Materijalni momenat nije važan. Za opremu dela ulaže se često više no što se na blagajni iskupi. Zato je pozornica kuršumljiskih sokola tehnički vrlo dobro izgrađena, pa u takvom okviru i pretstave imaju viši nivo.

Otsek je, sa svojih dvadeset članova, u minuljoj sezoni dao u 12 pretstava nekoliko dela kao »Vlast« i »Pokojnik« od Nušića, »Vodu sa planine« od Plaovića i Dokovića, »Maturu« od Fodora, »Oca« od Strindberga, »Bez trećeg« od Begovića itd. Sa pet pretstava gostovao je u Leskovcu, Prokuplju i Podujevu. Štampa je nekoliko puta podvukla, da ova družina mnogo otkaače od putujućih i diletantskih trupa, koje glume po unutrašnjosti. Da se ovo postiglo, razlog je što se svako delo predano i savesno uvežbalo.

U repertoaru se od lakših dela prilazilo težima, a zastupljeni su u prvom redu jugoslovenski autori. Tako je sada u pripremi »Kad je sreda petak je« od Plao-

vića i Dokovića i »školkja« od Krajgera. Na svakoj premijeri, u uvodnoj reči, izlaže se delo i umetnički značaj dotičnog pisca.

Da je u Kosanici i Toplici jedina družina te vrste postigla ovo, zasluga je u prvom redu sestara D. Spasić, J. i Z. Nikolić, Z. Rakanović, Z. Arsić i braće D. Stanković, B. Milenković, Č. Dikića, M. Mušovića i M. Krstića, koji se u radu отсека najviše ističu.

Nedavni članak našeg »Sok. Glasnika«, kojim je prikazan izvanredan rad Sokola Ruše, kraj Maribora na tome polju, daje još više potstrek; pa će se idućeg leta izvesti festivalske pretstave pod vedrim nebom u Kuršumljiskoj banji, gde je teren za to naročito pogodan.

Tako kuršumljiski sokoli pružaju svome, kao i susednim mestima priliku, da u solidnom obliku upoznaju dela, koja imaju značajno mesto u književnosti.

St. Zbogor

Rad sokola u Splitu

Od 9 do 15 septembra održalo je Načelnštvo sokolske župe u Splitu tečaj iz predmeta za polaganje ispita za kraće služenje u kadru. Tečaju je prisustvovalo 13 braće, iz društava Split, Supetar, K. Lukšić, Vis, K. Gomilica te čete Ložišće i Donji Humac. Vodio ga je načelnik župe, brat Zvonko Barišić, a predavači su bili još braća Asanović Boško i Balabanić Srećko i Nikolić Jovan. Od 13 kandidata, ispit je položilo 10 braće, dok su 3 bacena na ispit, time da se do mjesec dana prijave.

Kratke vesti iz našeg sokolstva

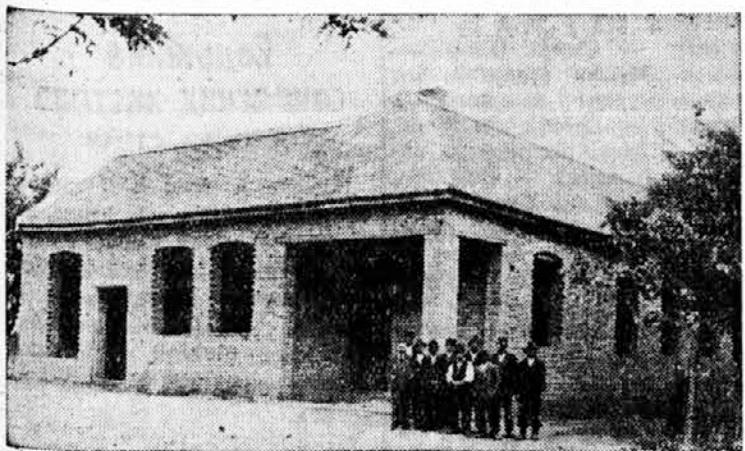
U Malinskoj, na otoku Krku, umro u 62 godini života, brat Ante Volarić, općinski tajnik, član uprave Sokolskog društva od osnutka i poznati nacionalni i sokolski borac, koji je naš živalj naročito zadužio za vreme rata i u dane strane okupacije. Iako je imao neprilika i progona, sokolskoj ideji ostao je veran do smrti. Sokoli Malinske odali su neprežaljenom pokojniku dostojnu počast i u punom broju učestvovali na sahrani, a na grob položili venac. Neka je slava sokolu i Jugoslovenu, Anti Volariću!

Pod okriljem Sokolskog društva u Indiji, osnovana je nova sokolska četa, na koloniji Moja Volja, kod Indije. Prigodan govor održao je brat Petar Lozjanin, neumorni sokolski radnik iz

dizanje sokolskog doma, koga će društvo sagraditi. Ova gesta brata Ristića odjeknula je najlepše među braćom iz Mladenovca, koji su darodavcu vrlo blagodarni.

4 oktobra otpočeo je društveni prednjački tečaj sokolskog društva Aleksinac, koji će trajati deset dana. Tečaj pohađa 19 članova i starijih naraštajaca i 8 članica i starijih naraštajki, ukupno 27 tečajevaca, a održava se u novoj aleksinačkoj gimnaziji, dobrotom brata direktora.

Tečaj je, u ime sokolske župe, Niš, otvorio brat Inž. Drag. Miličević, I zam. starešine župe, a od strane društva Aleksinac Živojin Stevanović, starešina, Miladin Jovanović, zamenik starešine, Leonid Lisavoj, načelnik. O ideologiji i istoriji sokolstva

Sokolski dom u koloniji Moja Volja

Indije, posle čega je izabrana prva uprava, u koju su ušli braća: N. Vukmirović, M. Došen, M. Ivanek, Đ. Rastovac, R. Ivošević, P. Paripović, Đ. Poznan, M. Borovica, M. Poznan, R. Radulović, J. Kuprešanin, M. Oklobdžija i D. Totić. Četa već gradi dom, koji će služiti sokolima i zadrugarima, a urediće i letnje vežbalište. Odmah se upisalo oko 50 članova. Četa će imati sve tri kategorije: člansku, naraštajsku i dečiju.

Izborom starešine Sokolskog društva u Jagodini, brata Josipa Bekerusa, za predsednika Jedričarske škole u istom mestu, došlo je do još uže saradnje između sokolskog društva i mesnog odbora Aero-kluba, koji je sokolima stavio na raspolaganje jedrilicu »Soko« za uvežbavanje članova u letenju. Sokolsko društvo će u Jedričarskoj školi biti zastupljeno sa delegatima u odboru, prema obostranom sporazumu, a na nedavnom krštenju triju novih jedrilica, 27 septembra, kojima su kumovali armijski general B. Ilić, general Mirković i bivši ministar V. Đuričić, ta saradnja je došlo do punog izraza, kada su sokoli u ogorama uzveličali svečanost, sa starešinom društva i starešinom župe Kragujevac, Dr. M. Pavlovićem. Posle krštenja, kumovi su sa braćom starešinama kumili Sokolski dom i upisali se u knjigu. Odlični gosti izrazili su se najpohvalnije o uređenju doma i sokolskih prostorija.

L. Tomić, prosvetar

Sokolsko društvo u Bosanskoj Dubici pokrenulo je akciju za gradnju doma u koju je svrhu osnovan fond. Prvi prilog u iznosu od 20.000 dinara dao je ministar poljoprivrede, g. Branko Čubrilo. Ovu akciju potpomoci će i Savez Sokola K. J. i Ministarstvo fizičkog vaspitanja naroda.

Sokolsko društvo u Donjem Milanovcu primilo je od Vlade Ristića, penzionera iz Beograda, 10.000 dinara, kao prilog za po-

govorio je brat Hranislav Gvozdenović, čl. uprave župe.

Voda tečaja je brat Zisi Todorović, župski putujući prednjak, a predavači su: načelnik, prosvetar, lekar sok. društva Aleksinac, župski prednjak, br. Gvozdenović i I zam. župskog načelnika, br. Marković. Tečajci su većinom učenici gimnazije i učiteljske škole.

Sokolsko društvo u Kotor Varošu posetio je nedavno poznati sokolski guslar, brat Perko Mrkajić, koga je pozdravio pred lepm brojem slušalaca, prosvetar Indić, posle čega je govorio brat Mrkajić o SPP i cilju svog putovanja. Srdačno pozdravljen, brat Mrkajić otpevao je nekoliko pesama.

Brat Mrkajić Perko kao narodni guslar i propagator zavetne misli Sokolske Petrove Petoljetnice stigao je na teritoriju Sokolske župe Banja Luka gde će se zadržati od 18 IX do 2 XII t.g. U Banjoj Luci je obišao neke škole i sokolane. Vrlo je lepo izložio značaj i zavetnu misao S.P.P. a posle toga je otpevao uz gusle tri pesme. Jedna od tih pesama je »Marseljska tragedija« koju je sam Mrkajić napisao.

Sokolske ruke

Nisu naše umorne ruke
Od svakidašnjeg napornog rada;
Kad sunce sija i žega vlada;
I kad slušamo vetrova fujke.

Naše su ruke snažne i mlade
I one nas brane od svih muka;
Od nasrtaja gladnog vuka,
I daju polet za nove brazde.

A kad zlatno klasje zri,
Tad u njima bolje krv vri,
Jer hlebu se nadamo svi!

I oni, kojima su nežne ruke,
Što ne znaju, za rad i znoj,
Niti za snažni zemlje poj!

Bratislav Buljubašić

Најпотребнија и најзанимљивија књига

Kako smo već javili, nedavno je izišla iz štampe za današnja vremena najpotrebniја књига, за сваког Ссокола и Југословена, **Борбена обука у соколству**.

Књигу је издао Савез Сокола К. Ј., има да обухвата 290 страна, цена јој је само 5 динара, што значи да претставља несумњиво најјефтинију књигу, која се данас налази на тржишту у Југославији. А уједно најзанимљивију и најпотребнију!

Главни сарадници ове књиге су артилеријски пуковник, **Димитрије С. Павловић**, референт за предвојничку обуку; и артилеријски поручник, **Драгутин Д. Валтер**.

Да се види, колико је та књига занимљива за свакога ко се интересује за одбрану земље, за данашњи начин вођења рата, за одбрану од напада из ваздуха и од падобранаца, — доста је навести само наслове њених главних одељака, који гласе: Упутства за извођење борбене обуке у соколству; — Борба ножем; — Опис и употреба ручних бомби; — Правила службе везе, телефонске службе и сигнализације; — Правила утврђивања; — Правила рушења; — Правила оријентације са читањем карата; — Борбена појединачна обука и десетична обука; — Упутства за састављање и решавање задатака из борбене обуке; — Одбрана од падобранаца и ваздушне пешадије; — Четничко ратовање; — Препреке против борних кола и оклопних аутомобила.

Књига се поручује код Савеза Сокола К. Ј., Београд, Престолонаследников трг, 34.

Smrt br. Dušana Lipića

Sokolska četa Teslić — Barić, društvo Tuzla, izgubila je svoga zaslužnog starešinu, brata **Dušana Lipića**, koji je umro 27 septembra, u 34 godini života. Od 1938 godine vodio je ovu četu kao starešina, ostavivši za sobom

trajan spomen svojim požrtvovnim radom za sokolske i narodne ideale. Sokoli su ga sa ostalim meštanima dostojno ispratili na večno prebivalište i položili na grob krasan venac, a u ime čete oprostio se sa pokojnikom tajnik, brat S. Marjanović. Sokoli Teslić—Barića zadržaće trajan spomen na svoga nezaboravnog starešinu, odličnog rodoljuba i sokola, **Dušana Lipića**!

ČITAJUĆI NOVINE...

Zagrebački „Obzor“ je, pre nekoliko dana, izdao zaseban prilog, posvećen 80-godišnjici izlaženja tog lista. Tom prilikom je objavio i faksimil prve strane prvog broja „POZORA“, koji je izišao 1 oktobra 1860 u Zagrebu, a koga „Obzor“ smatra svojim pretходnikom. U tom faksimilu, na prvoj strani, dakle KAO PROGRAMATSKI ČLANAK, nalazimo i napis, pod naslovom „ODZIV IZ BIOGRADA“, u kome se govori o držanju Srba u Vojvodini i našeg naroda u Dalmaciji, pa se, i jedni i drugi pozivaju, da se odvoje od stranih elemenata i da postanu „značajna čast jednog jugoslovenskog tijela, pridružujući se trojednoj kraljevini“. Zatim se kaže:

„Samo u tome sdruženju vidimo mi izvjestno spasenje njihove narodne budućnosti; a drugačije vrlo sumnjamo i bojimo se, što će s njimi najposlije biti. Nek ih u tom spasonosnom pravcu ne priče razlika plemenskog imena; narodnost im je jedna, i to jugoslavenska. Braća Petre i Pavle zla bi braća bila, kad se ne bi mogla smijestiti i pogoditi pod prostranim jednim krovom. Sjetimo se da je vrijeme prošlo mikroskopskim političkim krugom. Sigurnost narodna leži u narodnoj veličini, koja jedino iz sdruženja plemenskog može proizići; a bez veličine narodne neće se već u svijetu ništa znatnog i velikog učiniti. Tko želi ostaviti plemo svoje, da neznatno i u svjetskih kombinacijah neračunjeno čami, da moralno i materijalno gine, taj neka brani plemenski osnov; ljudi širjih prsijuh i daljeg vida, obaratiće ga i najposlije će ga oboriti. Čovječanstvo je jače od njih i svagda je satrio nazadnjake.“

Kad vidimo kako danas piše „Obzor“; — čime li sve napada „jednu narodnost, jugoslovensku“; kako traži svaku priliku, da stvara „mikroskopske političke krugove“; kako uporno „brani plemenski osnov“, želeći „ostaviti plemo svoje, da neznatno i u svjetskih kombinacijah neračunjeno čami“; i kako na svakom retku sistematski podvlači „razliku plemenskog imena“, onda mora da se i na silu zapitamo, kakve li veze današnji frankofurtaški i protujugoslovenski „Obzor“ ima sa nekadašnjim „Pozorom“, i sa njegovim programatskim napisom, koji je, i pre 70 godina, današnji naš položaj i današnje naše probleme sred svetske oluje, vidio jasnije nego li — današnja redakcija „Obzora“?!...

Narodni poslanik HSS, g. **TO-MO BABURIĆ**, održao je nedavno u Bjelovaru govor, u kome je iznio vrlo zanimljive podatke o „izvesnoj hrvatskoj gospodi“, koja još uvek spas za Hrvate očekuju od tudina. G. Baburić je između ostalog kazao:

„Žalosno je, da još imade naših ljudi, koji traže tuđu pomoć. Ko će ti pomoći, ako nećeš sam? Bilo je gospode koja su govorila 1918: „Samo da nam se riješiti Austrije, pa makar bili s „vragom“. Sada ta gospoda kažu: „Da nam se riješiti Srba, pa makar bili s „vragom“.“

Znači da naši frankofurtinaši hoće pošto pošto da idu „s vragom“. Pa kad je tako, zašto ih

g. Baburić i njegovi prijatelji ne pošalju, zaista, k vragu, umesto da ih štite, a umesto njih da gone čestite ljude?...

List „Slavonija“, koji izlazi u Vinokovcima, vodi čudnu borbu sa frankovcima i klerikalcima. Već smo nekoliko puta zabeležili, kako pokušava, da ih nadlicitira i nadviče famoznim tvrdnjama, koliko godina ili vekova „pre rođenja Bogorodice“ su se Srbi ili Hrvati doselili u Slavoniju; a sada pokušava da ih nadviče i u iznošenju zasluga slavonskih Srba, ne za srpstvo, već za — Austro-ugarsku monarhiju! Tako naprimer već kroz nekoliko brojeva objavljuje članak, pod naslovom „SRBI KAO ZNAMENITI AUSTRIJSKI GENERALI“, nazivajući te austrijske generale velikanima itd. Kao da zavidi frankovcima, što se toliko ponose barunom Sarkotićem...

Za klerikalnu „Hrvatsku stražu“ postoji sport samo onda, kada treba grđiti Srbe i Jugoslovane... Tako na pr. nedavno piše da je „I ova zemlja“ (što znači Jugoslavija, čije ime ne sme da prede posvećena ustal) odlučila da nastupi na balkanskim igrama; na što je Hrvatski atletski savez najavio, da nijedan Hrvat ne sme uči u reprezentaciju „te zemlje“. Pa je ipak šest njih poslo, „od kojih su trojica Srbi, a jedan je poznati jugoslovenski integralac“... Znači da su ostala dvojica ipak „čistokrvni“ Hrvati, pa su ipak počinili to zločinstvo, da pred stranim svetom zastupaju — „ovu zemlju“.

„Hrv. straža“ ih naziva, naravno „odbjeglicama, koji difamiraju hrvatski sport“, pa zaključuje, da „Srbe i druge treba iz hrvatskih sportskih redova ukloniti, jer su dosad uvijek pravili samo podvale na račun hrvatskog sporta i hrvatstva uopće“.

Da bi ti „drugi“ trebali biti oni Hrvati, koji nisu frankofurtaš, vidi se i iz toga, što klerikalni list, u istom članku i za Hrvatski atletski savez sumnja, „da li bi smio da nosi naziv hrvatski...“ I tako neće proći dugo, pa će „Hrvatska straža“ tražiti, da se iz hrvatskog sporta isključe svi, — sem Dr. Šimraka i prečasnih otaca oko „Hrvatske straže“...

Prilikom nedavnog otvaranja nemačke osnovne škole u Zagrebu, podvukao je evangelički biskup Dr. Popp, da „nemačku školu u Zagrebu pohađa više hrvatske dece nego li nemačke“.

Niko od zagrebačkih „velikih Hrvata“, niko od tamošnjih „samohrvata“, niko od grlatih branitelja „čistog hrvatstva“, pred jugoslovenskim ili slovenskim „opasnostima“, nije to demantovao!.. Ni „Hrvatska straža“, ni „Hrv. gruda“, pa čak ni „Hrv. dnevnik“. Valjda zato, što je i to znak — čistog hrvatstva.

„СЕРВУС“

Ova реч, најжалост, одомаћила се у северном делу наше Дунавске бановине, иако је потпуно страна, и не звучи пријатно уз наш лепи словенски језик. Па ипак, она се употребљава, нарочито код млађих, што би требало искоренити, јер ми имамо богат речник наших народних речи. Зар није лепше поздравити се са „Здраво“, „Помоз“ Бор“, са „Здраво“, „Помоз“ Бор“, итд?

DOGAĐAJI U SVETU

Zračni dvoboj između Nemačke i Engleske nastavlja se punom snagom, čemu doprinose i relativno povoljna vremena u mesecu oktobru. Nemci su naročito izveli poslednjih dana nekoliko ogromnih napadaja na London, bacajući iz 450 aviona ogromne količine eksploziva na englesku prestonicu. Poslednjih dana su Englezi izveli, posle dužeg vremena, jak napad na Berlin. A jedna i druga strana izjavljuju, da nema ni govora o popuštanju i da će se napadaji nastaviti sve većom žestinom.

Sastanak na Breneru je još uvek predmet različitih komentara, a nemačka štampa oštro napada Engleze, zbog njihove propagande. Englezi preko radija i svojih novina tvrde, da će u proleće završiti rat sa pobedom, pa čak i to, da spremaju jake ofanzivne akcije na belgijskoj obali i Jadranu, govoreći o nekakvom iskrcavanju svojih četa protivu Nemačke. Nemački i italijanski listovi tvrde, da Englezi to rade samo zato, da podignu moral svoga stanovništva.

Dok engleska i američka štampa povlačenje g. Čemberlena iz engleske vlade tumače kao pojačanje odlučnosti Velike Britanije, štampa osnovine vidi u tome dokaz raspadanja britanskog imperija. Nemački listovi pozivaju engleski narod, da zbaci g. Čerčila sa vlasti, inače će se sile osnovine voditi rat do uništenja Engleske.

Britanski predsednik vlade, g. Čerčil, održao je pre tri dana veliki govor, u kome je tvrdio, da je položaj Engleske danas bolji nego ikada, da London preživljuje doduše teške časove, ali da su štete i gubici relativno maleni, da bi za potpuno rušenje Londona trebalo dvadeset godina, i da je engleski narod nepokolebljivo odlučan da povede borbu do kraja i da izvojsiti pobedu.

Položaj na Dalekom istoku postaje takode sve zamreniji. Kao odgovor na sklapanje pakta između Nemačke, Italije i Japana, Engleska je odlučila da otvori promet preko Burme u Kinu, te da tako pomogne Kinezu u ratnom materijalu. Japanci izjavljuju, da će taj korak smatrati provokacijom i štampa piše, da je ratni sukob između Engleske i Japana vrlo blizak. Istovremeno se pojačava i napetost između Japana i Amerike, zato što Amerika sve više ograničava uvoz u Japan i pojačava svoje baze na Tihom okeanu. Talijanski listovi pišu, da sile osnovine neće dozvoliti da Amerika dođe do novih baza; dok se Amerika sve žurnije naoružava, a strani listovi tvrde, da je ulazak Amerike u rat samo pitanje vremena.

Sa nemačke strane se javlja, da su, na zahtev generala Antoneskog, poslali u Rumuniju nemački vojni instruktori, kojima je cilj, da reorganizuju rumunsku vojsku i da zaštite rumunske petrolejske izvore. Berlin i Bukurešt odlučno demantuju engleske vesti, da se u Rumuniji nalazi nemačka vojska. Isto tako se demantuje, da je taj korak uperen protiv Sovjetske Rusije, dok engleska štampa tvrdi, da će korak Nemačke izazvati nerazpoloženje u Moskvi. Nemački listovi tvrde da su otkrili britanski plan za uništenje petrolejskih izvora u Rumuniji.

Švedski listovi pišu, da je u

poslednje vreme došlo do ponovnih pokušaja približenja između Engleske i Amerike, s jedne strane, i Sovjetske Rusije s druge strane. U Londonu se je sovjetski poslanik Majski sastao sa državnim potsekretarom Butlerom, a tvrdi se, da je i engleski poslanik u Moskvi, Krips, imao razgovor sa Molotovim. Isto se tako beleže sastanci diplomatskih predstavnika Rusije i Amerike. Međutim se, i pored toga tvrdi, da su odnosi sa Engleskom vrlo hladni, naročito zato, što London još uvek nije priznao današnje stanje na Baltičkom moru. Moskovska štampa se drži vrlo rezervirano prema događajima u Rumuniji i ne pokazuje nikakve prijaznosti prema Engleskoj i Americi. U izvesnim krugovima postoji uverenje, da bi odlazak g. Čemberlena trebao da otvori put ka susretljivosti Londona prema Moskvi, pa prema tome i ka izvesnom približenju; ali se ipak smatra, da Rusija u dogledno vreme ne bi napustila svoj stav neutralnosti. U toku su i pregovori za poboljšanje odnosa između Sovjeta i Japana, ali Sovjeti neće nikako da odustanu od podupiranja Kine. U poslednje vreme je oživela i akcija, da se razbistre odnosi između Sovjetske Rusije i Turske.

Turska štampa se žali na kampanju izvesnih bugarskih listova, koji traže za sebe deo Trakije i Jedrene. Turski listovi izjavljuju, da Turska neće otstupiti ni komadića svoga teritorija i da takvo pisanje remeti dobre odnose na Balkanu.

»Berliner Börzen Zeitung« napada švedsku štampu, zbog njenog stava prema Nemačkoj. Naročito se žali, da glavni organ najočiglednije stranke u Švedskoj, koja ima vladu u svojim rukama, objavljuje članke, koji pokazuju nepoverenje i uvredljivi stav prema Nemačkoj.

»Popolo d' Italia« polemizira sa švajcarskim listom, »Gazette de Lausanne«, koji je nedavno napisao, da su Englezi nacija, koja je najbliža Švajcarskoj; i da oni ostaju verni principu »jednom prijatelju, zauvek prijatelju«.

SOKOLSKA ŠTEDNA I KREDITNA ZADRUGA U SPLITU

Stanje na dan 30 septembra 1940

Aktiva: Blagajna: primila 826.587.25, izdala 804.767.31; stanje 21.819.94. — Zajmovi zadrugarima: izdano 427.573, povraćeno 194.181, stanje 233.392. — Tekući računi: novčani zavodi izdano 383.716.50, dignuto 217.218.46, stanje 66.498.04, zadrugari izdano 150.406, vraćeno 17.824, stanje 132.582. — Tiskalice: 4.181.75. — Inventar: 230. — Poslovni udjeli kod revizijskog saveza: 1.000. — Troškovi: 3.081.21. — Ukupno aktiva: 462.784.94.

Pasiva: Uloži na štednju: uloženo 707.757.50, dign. 309.183.56, stanje 398.573.94. — Sitna štednja: uloženo 3.541, dignuto 147, stanje 3.394. — Privremeni računi 725. — Poslovni udjeli zadrugara 32.350. — Rezervni fond: 5.120. — Socijalni fond 1.560. — Prosvjetni fond: 1.060. — Dohotci: 20.002. — Ukupno pasiva: 462.784.94. — Ukupni promet: 4.225.204.54, novčani promet: 1.631.354.56. — Zadruga ima 322 zadrugara sa 1.289 poslovnih udjela.

Соколска свечаност у Кривошијама

У Црквицама гнијезду кривошијских хероја, недалеко места где је мали одред Црногораца извојевао победу над педесет пута јачим непријатељем, одржана је лепа соколска свечаност: освешћење заставе, коју је месној соколској чети поплонио амерички исељеник. Мијо Илић, приредом задње посете родном крају.

Свечаностима присуствовао је огроман број народа из свих кривошијских села, представници војске, друштава и власти, делегати соколске жупе и околних соколских јединица. Освећење је обавио свештеник Радловић, који је заставу предао куму, проти В. Самарџићу, одржавши диван патриотски говор после чега је кум заставе говорио о јуначким делима Кривошијама. Говорио је и старешина из Рисна, брат Петковић, који је рекао, да само онај народ може вечно да живи, који не губи веру у себе ни у највећим невољама. Говорили су и старешина чете, Андрија Самарџић, изасланик жупе, брат Злоковић и др., па је поворка пошла до официрског дома, где су за време свечаног ручка настављени патриотски говори. Поред поменуте браће, говорили су још и В. Петковић, новинар Бартуловић, командант батаљона, мајор Видановић и др.

После подне приређена је свечана академија са бирањем и одлично изведеним програмом, између кога се напомена свидео наступ женског нараштаја и комад „Под маглом“, од Шантића, кога су на опште задовољство извели чланови соколске дилетантске дружине.

STANJE MANJINA U MADŽARSKOJ

List „Ravnopravnost“, koji izlazi u Pančevu, objavljuje u poslednjem broju članak, pod naslovom „Madžarska ide starim putem“, u kome, na osnovu pisanja madžarske štampe tvrdi, da Madžarska nastavlja neliberalnom politikom prema manjinama, kakvu je vodila pre rata. Da li je to u njenom interesu, pokazće bliska budućnost, veli list; i ističe da sada, nakon pripojenja slovačkih krajeva, Podkarpatske Ukrajine i jednog dela Erdelja, gotovo trećina stanovništva Madžarske pripada manjinama. Madžarska danas ima 600.000 Slovaka, 550.000 Rusina, 165.000 Jugoslovena, 1.330.000 Rumuna i 600.000 Nemaca; što znači zajedno 3.280.000 manjinskog stanovništva, ne računajući tu Jevreje, kojih takode ima oko 700.000. Prema tom broju, broj Madžara u Madžarskoj iznosi 8.600.000.

Isti list citira knjigu madžarskog naučnika, Kriszticsa, iz godine 1914, u kojoj se tvrdi, da su kroz poslednjih nekoliko stoleća Madžari asimilirali preko 3.000.000 nemadžara. »Ravnopravnost« objavljuje i prikaz knjige dr. Andrije Fala, koju je objavila »Madžarska revizionistička liga«, a u kojoj se tvrdi, da bi najveća nesreća za Madžarsku i Srednju Evropu bila, ako bi Potkarpatska Rusija došla u ruke neke slovenske države; jer bi time »odbranbena tvrđava Karpata bila predata u vlast panslavizma«. Madžarski naučnik kaže da se glavna žila svetskog saobraćaja, Dunav, može držati u ruci jedino tako, ako se imaju Karpati kao odbrambeni zid. Čiji su Karpati, taj je gospodar Dunava. Kad bi Karpati ostali u slovenskim ili rumunskim rukama

u zgodnoj prilici moglo bi doći dotle, da se stvori koridor između severnih i južnih Slovena. Dočepati se Sredozemnog Mora i Dunava — to je otvoreni cilj panslavizma.

Нови број „Предњачког зборника“

Изашао је из штампе број 8-9 „Предњачког зборника“, за август — септембар, гласило Начелништва Савеза Сокола, кога уређује бивши начелник ССКЈ, брат Др. Алфред Нихлер, са следећим занимљивим садржајем. Пуним лепих илустрација и цртежа: Општи део: Кошарка (М. Маржан); — Васпитни значај такмичарских игара (С. Радовановић). — Чланови: Соколске вежбе са врстом (М. Војиновић); — Спомендани у септембру. — Чланци: Наш рад у јесен (Е. Скаларјева); — Сестре! (Елиза Скалар); — Мушки нараштај: Час вежбања мушког нараштаја (С. Пољшак); — Спомендани у октобру. — Деца: Час деце на ливади (С. Пољшак). — Овај број обавише 48 страна богатог материјала, а са досадашњим бројевима 308 страна, па без њега не би смело бити не само ни једног соколског предњака, већ ни једног вежбача, тим мање, што је претплата на „Предњачки зборник“ управо минимална — свега 12 динара годишње, за 12 бројева, а шаље се на чековни рачун број 57.686. Лист се наручује код администрације, Београд, поштански претинац 342.

ПРИРУЧНИК „ЛОГОРОВАЊЕ“

Приручник „Логоровање“ издао је бр. Милан Вуковић, професор Мушке реалне гимназије Краља Александра I у Београду и познати наш соколски стручњак. Свека zgodnog облика за цео укусно је опремљена, има бољу хартију и проширено садржи сва практична упутства за читаву организацију логоровања почевши од тумачења значаја и разних врсти логоровања, од дужности вође пута, припрема за полазак, за избор места логоровања, целокупног шаторског и логорског прибора и материјала итд. до намештења шатора, изградње логора са огњиштем, службе, боравка и живота у логору чак до рушења логора и одласка. Има упутства и за сналажење и оријентацију у природи помоћу бусоле (компас), сунца и часовника. Упутства су пропраћена са 67 разноврсних и лепих слика и цртежа које поред општих потреба за логор и логоровање показују до најмање ситнице и све што треба да има сваки појединац у опреми и у

ХРОМАТИЧНЕ ХАРТНИКЕ
NONNER
ТРАЖИТЕ БЕСПЛАТАН ЦЕНОВНИК

SCALA
БЕОГРАД КРАЉА МИЛАНА 9 ТЕЛ. 20-335

ранцу са собом за логоровање и слично.

Поред унутрашњег уређења шатора има и упутства хигијенска за воду, кување ватру, осветљење и слично. Укратко овај приручник садржи практичне и сажето све што је потребно за логоровање установама и појединцима. — Као такав службено добро и соколству не само за таборене наших јединица која се све више уводе већ и за све наше течајеве чланске и нараштајске. Нарочито пак послужиће нам добро у вези са соколско одбранбеном приправношћу боравком и кретањем на терену и слично. Код приручника практично је и то што се може носити стално са собом у џепу. — Има укусне корице, 48 страна а цена му је динара 10.—

М. Вије

Садржина СОКОЛСКИХ ЛИСТОВА „СОКОЛСКА СТРАЖА“

Изашао је број 6—9 гласила Соколског друштва Црвенка, кога уређује брат Павле Квић, просветар, са следећим садржајем: Прослава рођендана Н. В. Краља; — Десетогодишњица Соколског друштва у Црвенки; — Саопштење ССКЈ, вести, разнo итд.

„СОКОЛСКА ВОЉА“

Број 184 гласила љубљанских сокола, доноси поред уводног чланка: „Девети октобер“ и речи Краља Ујединитеља, краће чланке и приказе о раду соколства у Словенији и читавој земљи, фељтон: „Тратарјев Мирко“, Писмо из Прага, Наши у Коруској, Жена и соколство и т. д. Лист излази једанпут недељно.

PROTIV REUMATIZMA

Isijasa, kostobolje, ukočenosti žila, itd. „ANTIRHE UMIN“ jest jedno dobro sredstvo za utrlljavanje, koje se preporučuje i kod zastarjelog reumatizma. — Cijena: flaši Din. 35.— sa poštarinom Din. 43.—, 1/2 fl. Din. 105.— franco-franko. — Proizvada Mr. Ph. A. Dobiva se u apotekama. Reg. S. Br. 14245-33

ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР М. МИТРОВИЋ
Теразије 22 (до Москве)

има швајцарски часовника ва руку и џеп, златног на кита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст цене врло солидне. Стручан рад гражите цене за израду клинаца и значака